

STOJAN KERBLER

STOJAN KERBLER

STOJAN KERBLER

Foto: Ivan Dvoršak

Predsedništvo Konferencije Foto saveza Jugoslavije na svojoj sednici
od 13. novembra 1981. godine dodelilo je Godišnju nagradu
za fotografiju FSJ za godinu 1981.

STOJANU KERBLERU

mjestoru fotografije FSJ

za fotomonografiju
HALOŠKI ČLOVEK

kao posebno priznanje za osvedočeni stvaralački rad i rezultate
izuzetne vrednosti na polju fotografije

U Čačku
14. novembra 1981. godine

Predsednik FSJ:
Anđelko Stjepčević

Fotografija Stojana Kerblera je angažovana — okrenuta čoveku i njegovom življenju.

Mnoge su promene nastale u jugoslovenskoj, pa i svetskoj fotografiji, za ovih 29 godina koliko Stojan druguje sa fotografijom. Smenjivali su se žanrovi, upotrebljavali razni tehnički postupci, različito pristupalo istim motivima; a u svemu tome ponajmanje se menjao Stojan i njegov odnos prema fotografiji.

I ako se zapitamo kako je moguće da Stojan Kerbler, koji inače pomno prati fotografska zbivanja kod nas i u svetu, koji je sakupio više kataloga, reprodukcija, fotografija drugih autora i dokumenata o fotografiji nego neki muzeji, dakle da čovek koji je izvanredno informisan ostane toliko svoj i dosledan sebi, toliko i tako da se njegove fotografije uvek prepoznaju — onda se kao odgovor nameće zaključak da je u pitanju snažna ličnost koja je našla svoj put, autor koji u svom razvoju ulazi u suštinu, u srž problema koji istražuje, koji stvaralačke krize prevazilazi radom bez žongliranja raznim efektima, bez povlađivanja modi, a uvek u neraskidivoj vezi sa duboko ljudskim osećanjima čoveka prema čoveku i stvarajući jezikom fotografije toplu ljudsku priču o ljudima.

I u vremenu kada su događaji u jugoslovenskoj fotografiji doveli do toga da većina autora nije za predmet svoga interesovanja imala ljude i njihovo življenje, Stojan je jedan od malog broja, među retkim i usamljenim, koji svoj objektiv ne odvraća od čoveka, a Haloze i život u njima su verovatno jedini kraj naše zemlje o kome je zapisana toliko bogata fotografska priča koju je svome rodnom kraju podario Stojan.

Stojan Kerbler nije značajan samo kao autor. On dugi niz godina vredno radi u svome klubu, Foto kino zvezi Slovenije i Foto savezu Jugoslavije vršeći odgovorne funkcije i obavljajući važne zadatke i to uvek vredno stručno i pošteno. Uvek je na raspolaganju svima koji mu se obrate za bilo koji od problema fotografije i fotografskih organizacija, a kada priređivači izložbi šalju pozive u jedno su sigurni — dobiće fotografije od Stojana Kerblera jer se on odaziva svakome pozivu.

Rezultat ovako vredne aktivnosti, uz evidentan kvalitet radova, je i činjenica da je Stojan Kerbler već 10 godina najuspešniji jugosloven po uspehu na izložbama — deset godina prvi na rang listi FSJ.

Stojan Kerbler daje značajan doprinos na još jednom području u fotografiji — u proučavanju istorije slovenačke fotografije gde je već ostvario niz značajnih projekata, a sakuplja podatke o jugoslovenskim fotografima. Kako je istorija naše fotografije dobrim delom neistražena to Stojan spada u red onih koji svojim pionirskim radom na ovom polju daju dragoceni doprinos, vredan po sebi i podsticajan za dalje proučavanje razvoja fotografije na tlu Jugoslavije.

Stojan Kerbler — vrsni fotograf, studiozni istoričar fotografije i vredni učesnik u svim aktivnostima Foto saveza, objedinjujući sve to u jednoj ličnosti, dragocen i kao fotograf i kao čovek, svojim postojanjem i delom daje značajan doprinos našoj fotografiji.

U Beogradu, 3.V 1982

Dragoljub Tošić

U poslednjem je desetljeću slovenska fotografija zadobila ponovo položaj istovredan položaju ostalih vrsti likovne umetnosti, a istovremeno, jednako uspešno kao i pre Drugog svetskog rata, prodire i u međunarodni kulturni prostor. Činjenica je da je suvremena slovenska fotografija izašla iz predratnog okvira romantičkog razmišljanja i vinula se u širinu realističkog, iako i kritičkog vrednovanja, ili pak u eksperiment koji nalazi svoju moć u čistoj likovnoj izražajnosti i nikada ne postaje svrhom samome sebi.

Odabrani su fotografi, članovi mariborskog foto-kluba, kojih je u vreme stvaralačkog uzleta koncem šezdesetih godina bilo petnaestak, poimali fotografiju kao posve autorsko dokumentarno izražajno sredstvo, pri čemu su, u konačnoj fazi svog „misaonog radnog raspoloženja” želeli sledeće: u apsolutno savremenoj fotografiji, pomoću likovnih formalnih merila, dokazati totalnost viđenja, pri čemu objektiv, u nameri da postigne specifičnu misaonu konstelaciju, registrira što je moguće više različitih smerova i kretanja; što znači, „produžiti”, zadržati misaoni proces za kojeg bismo mogli reći da proizlazi iz dokumentarnosti, i uvek se ponovno-naglašenim, izražajno ispunjenim dimenzijama – u nju navraća; naglasak je tada na dramatičnom zaključku, na fiksiranju određenog, odabranog ili tek naslućenog trenutka. Pritom je naravno potpunoma svejedno, da li u tom smislu autor pojedinac kao neposredni objekt promatranja uzme urbani prostor, u rasponu od najuglednijih i najsvremenijih pa do neznatnih, takozvanih subarhitektura, manjevrednih celina, ili pak trenutak neposredne, još neslućene ljudske drame, portrete, anonimnu ljudsku figuru kao pojedinca ili mnoštvo, ograničimo li se na najpopularniju i najpoznatiju motiviku.

U široki krug takozvane „crne fotografije”, koju je počeo uvoditi mariborski krug, ubraja se i autor Stojan Kerbler. U gotovo dva desetljeća, Kerbler je izrasao u, gotovo zasigurno, jednu od vodećih ličnosti slovenske i jugoslovenske fotografije. U tom je napose zanimljivo to da je u svom radu razvio takoreći čvrsti kontinuitet, napose u širokoj interpretaciji portreta.

Kerbler je, putujući uzduž i popreko po domaćim krajevima u Haložama, u raznim prilikama, zadržavajući se najviše među ljudima koji su dolazili po raznim poslovima a najčešće na sajmove u Ptuj, dobivao osnovni stvaralački poriv. Tako se odlučio da portret tretira širokougaoim objektivom, uglom koji je „širok” u tehničkom ali i u prenesenom smislu. Jer Kerblerov portret neizbežno prati odgovarajuća okolina, u koju ličnost nije postavljena slučajno, već je deo njene stvarnosti, koju u određenom trenutku i živi – kao sastavni deo celokupnog životnog doba. Kerbler ne priznaje sakrivene kamere pa se tako izmiče svakoj slučajnosti odnosno prigodničarskom obrazloženju određenog trenutka.

Fotografija Stojana Kerblera osigurala si je, svojom tehničkom čistoćom i izražajnošću koja je daleko od stereotipnog očijukanja s dopadljivom romantičkom meditacijom, visoko mesto i vrednost.

Kerblerov izraziti i istovremeno popularni „crni” realizam dovodi upravo do crnobelog izražavanja kao značenjske strukture. U već spomenutom dijalogu s portretom autor, pošto je s jedne strane prevazišao na prvi pogled trenutni reportažno-dokumentarni zapis, polazi od osobenih mogućnosti objektivizma tehničke prirode, s druge strane pak od psihološki produbljene zauzetosti. Zauzetost za svakodnevicu, koju Kerbler pročišćava pomnošću, u kojoj je dovoljno prisutna interpretativno jaka autorska misaona angažovanost, kojom, izabire, postavlja u prvi plan portret anonimnog pojedinca, s kojim se gotovo beziznimno možemo susresti svaki dan, uz jednake, ustaljene navike.

Pred Kerblerovim objektivom i dalje se odvija dokument o Haložanima koji su se na sajmeni dan spustili iz gorica u grad; s još više angažmana, psihološke produbljenosti, radoznalosti, sa sluhom za raspoloženje, za traženje one tipike koja luči Haložana od „dolinskog” čovjeka. Pristup omogućava Kerbleru motiv, otvoren prema vani, neprikriven, rečit i istovremeno nem, pomno izabran, samotan, teskoban, dobrohotan, žalostan, nerazdruživ, poreklom iz domaćih ustaljenih navika, iz prvobitne tehnologije lokalne, seljačke istovetnosti, kako bismo to rekli i zapisali u suvremenom govoru. . .

Prema tome, po svojoj osnovnoj predispoziciji Kerblerovi odabranici ne mogu biti nosioci iznenadno uhvaćenog trenutka, akcije modernog životnog bila; u svojoj uzdržanosti, zagledanosti i na svojevrsni način opravdanoj vanjskoj pasivnosti, njegovi Haložani deluju kao monumentalni ostaci i trajne vrednosti u našem vizuelnom doživljavanju posebne suvremenosti. (Iz knjige Čovjek iz Haloza, DE Ljubljana 1981, autor teksta Aleksander Bassin)

Portret je najčešće Kerblerovo fotografsko ostvarenje. Kerblerovu izvornu studioznost čini ono čemu kažemo svesnost ili svest promatranja kroz kameru, pa i tada kada se ostvarenje kaže kao posve prosta i neposredna ispovest. Pokušamo li Kerblerovu fotografiju obrazložiti takvim polaznim tvrdnjama, u sledećim stepenima razmišljanja dolazimo do spoznaje da učestalost portreta uopšte nije bitna, da niti portret nije portret, jer Kerbler se nezaustavljivo udubljuje u samo ljudsko lice. Upravo stoga izabire samo već izrisana lica, životom iskušana, puna nestrpljenja, u trci sa časom kojega sa svojom životnom sposobnošću ne mogu slediti. Sve to znači da Kerblerovu fotografiju treba gledati malo unazad i malo preko označavajućeg, jer njegova se fotografija ustvari opredeli u trenutku kada je tema pronađena.

Stoga Kerbleru pripisujemo izvanredno produbljenu izražajnost u potraženom, pri čemu je, naravno, i u samoj fotografiji prisutna njegova misaonost. Potraženu temu Kerblerov objektiv preoblikuje, a to je dovoljno da možemo u toj fotografiji opaziti prisutnost celovito razmišljajućeg autora. (Večer, 22.6. 1972, Izražajnost potraženog, autor teksta Vili Vuk)

Kerblerovi prikazi obuzmu nas kao molitva ili psotka; svedočenja su to o ponosnoj odanosti ili o neosvešenom prkosu jednoličnosti i tegobama, koje podnose i moraju podnositi ljudi s tih fotografija. To su u pojedinačnu sliku utisnute sudbine. Stojan Kerbler iznimni je fotograf priprostog, posebno seoskog čoveka, ukorenjenog i odanog svojim verama, radu, zemlji i navikama. U tome se je Kerbler virtuosno usavršio. Usprkos krajnje odabranom i istovremeno spontanom, također i isčišćenom i jednostavnom nameštanju ljudi pred objektiv u svetlu dana, iz njihovih fotografija odseva autorova prisna, plemenita, razumevajuća i osećajna širina. Potpun čovek je, ali bez sentimentalnosti, dodvoravanja, preterivanja. Svečanost fotografiranja prenosi na svoje objekte. Tih će fotografija biti još više i voljet ćemo ih. Zavezao se posebnom otposlantstvu, koje ga obavezuje. (Delo, 3.2. 1973., Prilikom petnaeste republičke izložbe fotografija, autor teksta Janez Dobeic)

Ovog puta Kerbler predstavlja završen ciklus fotografija pod naslovom Haložani. Umetnička je to i lično obojena informacija o nekom specifičnom svetu, koja nas očarava svojom poetičnošću i idiličnošću a istovremeno i bolno dirne, čim postanemo svesni njegove tragične suštine, koju uvjetuje siromaštvo i zaostalost tih krajeva. Autor doduše u svojim fotografijama ne obraća pažnju toliko na socijalni element, već pokušava u izbrazdanim haloškim seljačkim licima potražiti izražajne tragove elementarnih događanja, koja se odvijaju u tim osećajno bogatim i prisnim ljudima. Upravo stoga snima ih na takvim mestima i prilikom takvih radnji kada njihovo veselje ili žalost najviše dolaze do izražaja. Svi ti snimci, koji usled primene širokougaoog objektivu dobivaju posebne dimenzije, slobodni su i uverljivi, posebno snimci dece; čini mi se da se između fotografa i modela pretače neki fluid toplog i bliskog međusobnog odnosa. Crnom ivicom koju autor pridodaje prilikom uvećavanja, fotografije postaju sadržinski naglašenije i izazivaju dojam stvarnog majstorstva fotografske umetnosti. (Dnevnik, 4.1. 1975., Haložani ispred kamere, autor teksta Franci Zalar)

Medu napisima posvećenim Kerblerovoj fotografiji (a nema ih malo), a koji otkrivaju prvenstveno socijalne vidike njegovih snimaka ljudi i krajeva gde čas teče polaganije, ima i takvih koji u vezi s njegovim radom spominju dva imena: Frana Krašoveca i Augusta Sandera. Rad oba autora, Sloven-

ca i Nemca pada inače u prvu polovinu našeg veka, a ipak je uporedljiv s Kerblerovim. Najvidnije su, naravno, paralele koje se mogu povući kroz interes sve trojice za portret u dokumentarnom smislu. U tom napisu nećemo se obazreti na Krašovčeve i Sanderove pejzaže. Nalazimo se pred trima ličnostima, među kojima tehnologija daje izvesnu prednost Kerbleru, ličnostima koje sličnom motivu pristupaju na sličan način, dok su rezultate njihova rada prostor i čas nastajanja različito obojaisali.

U poređenju sa Sanderom, Krašovec je sav maglovit, liričan, mogli bismo reći impresionističan. Sanderova je kamera neumoljiva – da li su u njegovo vreme živeli samo ružni ljudi?

„Ljudi XX veka” Augusta Sandera iako poziraju fotografu, ipak su izrazom na licu, odećom i kretnjama posve opredeljeni; to su konkretni predstavnici različitih slojeva nemačkog društva u prvim desetlećima XX veka. Upravo u toj direktnosti, gde svaki obraz ima svoje ime a zvanje svoj status, uznemirljiva je agresivnost Sanderove fotografije. Jednakomerno osvetljenje i uglavnom frontalno redanje portretiranih, podupiru neposrednost dijaloga s gledaocima.

A Kerbler, kao da je omeškao spominjući se Kraševčevih Dva kozlića. On ne treba oštrinu socijalnih razlika, razveseljava ga još nepretrgnuta spona između čoveka i prirode, lica koja izrazom čuđenja, iznenađenja ili čak straha skrivaju svoj svet slobode i nezavisnosti. Kako je Stojan Kerbler i sam odrastao u tim vinorodnim krajevima, u domove ljudi ne ulazi niti s poštovanjem niti radoznavnošću. Traga tek za neponovljivošću njihovih ličnosti, zemlje, rada. Ime pojedinca, veći ili manji posed, veće ili manje siromaštvo – za njega nisu važni.

Među odabranim fotografijama nalazi se i više puta nagrađena Devojčica 3 iz 1976. godine. Kompozicija fotografije jednostavna je: pred nama u prvom planu stoji dete osvetljenog obraza i ruku. Skromno opremljen prostor, najverovatnije kuhinja, izlazi iz polutame tako, da možemo razlikovati pojedine predmete. Krajnja desna ivica fotografije reže tamnu gomilu, verovatno ljudsku priliku, koja se tako slabo vidi da ne ometa naš utisak o detetovoj izoliranosti. Jednostavnost kompozicije, dramatičnost borbe svetlosti i tame s karakteristično izabranim svetlosnim žižom u sadržinskoj osi fotografije (dečje lice) te verizam tehnologije, snimku daju dva tipična atributa Kerblerova opusa. Iako dete, Devojčica se svrstava među tipična haloška lica koja se registrom najrazličitijih osećanja odzivaju na fotografov prisutnost.

(Katalog Nove fotografije 3, 1980, autor teksta Meta Gabršek-Prošenc)

Umorni upregnuti volovi, i otac orač za plugom, ne obaziru se na fotografiranje, tako da je u kadru nešto svega dorastajući sin u prevelikim čizmama, sav gorak, kao da ga je ponešto stid teške rada (njegovi gradski vršnjaci rade sve drugo, samo ne to) pa ipak, tera ocu volove i ujedno gleda u objektiv pozornim zanimanjem za udaljen, za njega nedostupan svet modernih vremena. Odnosima između sina, volova, oca i okoline te posebno izrazom sinovljeva lica postignuta je dramatičnost. Lice i izraz u odnosu prema okolini glavni su predmet Kerblerova zanimanja, jer on je pre svega portretista. Kerbler shvaća portret doslovno kao i slikari i ne samo da dozvoljava već i želi da mu portretirani statično pozira. Dramatičnost postiže načinom kako se portretirani odaziva. To je pre svega „pripovest lica”, slično kao što je češki TV režiser Jiri Hubač rekao o televiziji: „U televizijskoj dramatičkoj kamera mora pasti po ljudskom licu.” Okolina kod Kerblera sudeluje u oblikovanju drame lica; lepo dete u siromašnoj kolibi, veselo, živahno, satrvono, prestrašeno ili uprta pogleda dete u zimskom vinogradu, među stokom na vašaru, na velikoj traktorskoj prikolici s krompirom, itd. Likovi dece pored kompozicija malih grupa odraslih (najčešće dvojice, trojice, samo u ciklusu Kolinje veće su grupe) u Kerblera su najčešća i neosporno najviša fotografova postignuća. (Delo, 25.12. 1981., Haloški čovek ili nemi govor, autor teksta France Forstnerič)

Kerblera poznajemo kao osećajnog slikara nekog dalekog, gotovo nestvarnog sveta, kojeg nam je predstavio u svojim radovima tako ljudski toplo, da smo ga morali asimilirati. (Kranj 1980, izjava Marka Aljančiča)

Slovenska fotografija si je v zadnjem desetletju ponovno pridobila enakovredan položaj među ostalimi zvrstmi likovne umetnosti, hkrati pa enako uspešno kot pred drugo svetovno vojno prodira tudi v mednarodni kulturni prostor. Dejstvo je, da se je sodobna slovenska fotografija izvila iz predvojnega okvira romantičnega razmišljanja in prešla v razsežnosti realističnega, toda tudi kritičnega vrednotenja, ali pa v eksperiment, ki ima svojo moč v čisti likovni izraznosti in ni nikoli samemu sebi namen.

Izbrani fotografi, člani mariborskega fotokluba, ki jih je bilo v ustvarjalnem zaletu od koncu šestdesetih let približno petnajst po številu, so pojmovali fotografijo kot popolno avtorsko dokumentarno izrazilo, pri čemer so v končni fazi svojega „miselnega delovnega razpoloženja” želeli naslednje: dokazati pri absolutno sodobni fotografiji s pomočjo likovno formalnih meril totalnost videnja, pri čemer objektiv registrira kar največ različnih smeri in gibanj, z namenom doseči specifično miselno konstelacijo, se pravi, „podaljšati”, zadržati miselni proces, za katerega bi lahko dejali, da izhaja iz dokumentarnosti, pa se vanjo, ob poudarjenih izrazno izpolnjenih dimenzijah, spet in spet vrača; poudarek je tedaj na dramatičnem zaključku, fiksiranju določenega, izbranega ali še slutenega trenutka. Pri tem je seveda popolnoma vseeno, če v tem smislu posamezen avtor kot neposredni objekt opazovanja registrira urbanizirane prostore od tistih najuglednejših in najsodobnejših do tako imenovane subarhitekture, nepomembnih, manjvrednih kompleksov, ali trenutek neposredne ali še neslutene človeške drame, portrete ali anonimno človeško figuro kot posameznika ali množico, če se omejimo na najbolj popularno in najbolj znano motiviko.

V širok krog tako imenovane „črne fotografije”, ki jo je pričel uveljavljati mariborski fotografski krog, sodi tudi avtor Stojan Kerbler. V času, ki zaobsega danes že dve desetletji, je Kerbler zrasel prav gotovo v eno vodilnih osebnosti slovenske in jugoslovanske fotografije. Pri tem je posebej zanimivo, da je v svojem delu razvil tako rekoč strnjeno kontinuiteto, in to predvsem v svoji široki interpretaciji portreta.

Domača pokrajina v Haložah, ki jih je Kerbler prepotoval ob raznih priložnostih po dolgem in počez, hkrati pa se največ zadrževal med ljudmi, ki so prihajali v mesto Ptuj ob določenih priložnostih, to je zlasti na semanje dneve, mu je omogočila osnovni ustvarjalni vzgib. Tako se je odločil za obravnavanje portreta s pomočjo širokokotnega objektivna, pri čemer gre v tehničnem in prenesenem smislu za „široki kot”; kajti Kerblerjevega portretiranja neizbežno spremlja dano okolje, v katerem oseba ni slučajno postavljena, temveč del njene resničnosti, ki jo živi izbrani trenutek – sestavina celovitega življenjskega časa. Skrite kamere Kerbler ne priznava in se na ta način seveda izogne vsaki slučajnosti oziroma prigradni razlagi določenega dogodka.

Fotografija Stojana Kerblerja si je zagotovila visoko mesto in veljavo s svojo tehnično čistostjo, izraznostjo, ki je tedaj daleč od stereotipnega spogledovanja z všečno romantično meditacijo. Kerblerjev izraziti in hkrati popularni „črni” realizem pogojuje prav njegovo črnobelo izražanje kot pomenska struktura. V že omenjenem dialogu s portretirancem izhaja avtor, potem ko je na eni strani presegel na videz trenutni reportažno dokumentarni zapis, iz lastnih možnosti objektivizma tehnične narave, po drugi strani pa iz psihološko poglobljene prizadetosti. Prizadetost za vsakdanjik, ki ga Kerbler s posebno skrbjo, v kateri je tudi dovolj interpretativno močna avtorska miselna zavzetost, prečiščuje, izbira, postavlja v ospredje psihološki portret anonimnega posameznika, s katerim se lahko srečujemo vsak dan, skoraj brez izjeme, ob istih kretnjah in ob istih ustaljenih navadah.

Dokument o Haložanih, ki so se spustili z gorice na semanji dan v mesto, se odvija pred Kerblerjevim objektivom dalje še z večjo zavzetostjo, psihološko poglobljenostjo, radovednostjo, s poslušom za razpoloženje, za iskanje tiste tipike, ki loči Haložana od „dolenjega” človeka. Pristop omogoča Kerblerju motiv, odprt navzven, neprikrit, zgovoren in hkrati nem, skrbno izbran, samotni, tesnoba, dobrohoten, zalosten, nerazdružljiv, izhajajoč iz domačih, ustaljenih navad, iz prvotne tehnologije lokalne, kmečke identitete, kot bi rekli in zapisali v novodobnem jeziku. . .

Kerblerjevi izbranci torej po svoji osnovni predispoziciji ne morejo biti nosilci nenadoma zajetega trenutka, akcije modernega življenjskega utripa; v svoji otrpli zadržanosti, zazrtosti in na svojevrsten način opravičljivi zunanji pasivnosti delujejo kot monumentalne ostaline in trajne vrednosti v našem vizualnem doživljanju posebne sodobnosti. (Iz knjige Haloški človek, DE Ljubljana 1981, avtor teksta Aleksander Bassin)

Najpogostejša Kerblerjeva fotografska upodobitev je portret. Tisto, čemur pravimo zavednost ali zavest opazovanja skozi kamero, pa ustvarja Kerblerjevo izvirno studioznost, četudi se upodobljeno kaže kot povsem preprosta in neposredna izpoved. Ko skušamo iz takih sredinskih ugotovitev razložiti Kerblerjevo fotografijo, pridemo pri naslednji stopnji razmišljanja do spoznaja, da pogostost portreta pravzaprav sploh ni bistvo, da tudi portret ni portret, kajti Kerbler se neustavljivo pogloblja samo v človekov obraz. Prav zato si izbira že izrisane obraze, življenjsko izkušene, polne nestrpnosti, preHITEVANJA časa, ki mu s svojo življenjsko zmogljivostjo ne morejo slediti. Vse to pomeni, da je treba Kerblerjevo fotografijo gledati malo nazaj in malo čez označujoče, kajti njegova fotografija se dejansko opredeli v trenutku, ko je snov poiskana.

Kerblerju pripisujemo zato izredno poglobljeno zgovornost v poiskanem, pri čemer je seveda v fotografiji sami opazna tudi njegova miselna oblikovnost. Kerblerjev objektiv poiskano snov preoblikuje, to je pa zadosti, da vidimo v tej fotografiji prisotnost celovito razmišljujočega avtorja. (Veče r 22.6. 1972, Zgovornost poiskanega, avtor teksta Vili Vuk.)

Kerblerjevi prikazi zgrabijo kot molitev ali kletev; pričevanja ponosne vdanosti ali neosveščenega zoprvanja enoličnosti in tegobam, ki jih prenašajo in jih še morajo ljudje s teh fotografij. To so v po eno sliko vtisnjene usode. Stojan Kerbler je izjemen fotograf preprostega, zlasti kmetskega človeka, zakoreninjenega in zvestega svojim veram, delu, zemlji in navadam. Kerbler se je v tem virtuozno dovršil. Kljub skrajno izbranemu in hkrati spontanemu, tudi izčiščenemu in preprostemu nameščaju ljudi pred objektiv v svetlobi dneva, sije iz njihovih fotografij avtorjeva pristna, plemenita, razumevajoča in čuteča širina. Ves je človek, toda brez sentimentalnosti, udvorljivosti, pretkanosti in pretiravanja. Svečanost fotografiranja prenaša na svoje fotografirance. Še bo teh fotografij in radi jih bomo imeli. Zapisal se je posebnemu poslanstvu, ki zavezuje. (Delo 3.2. 1973. Ob petnajsti republiški razstavi fotografij, avtor teksta Janez Dobeic)

Kerbler tokrat predstavlja tematsko zaključen cikel fotografij pod naslovom Haložani. To je umetniško in osebno obarvana informacija o nekem specifičnem svetu, ki nas očara s svojo poetičnostjo in idiličnostjo, istočasno pa boleče presune, ko se zavemo njegovega tragičnega bivanja, ki ga pogojujeta revnost in zaostalost teh krajev. Avtor sicer v svojih fotografijah ne polaga poudarka na socialni moment, marveč skuša iskati v razbrazdanih haloških kmečkih obrazih zgovorne sledi elementarnih dogajanj, ki se odvijajo v teh čustveno bogatih in prvinskih ljudeh. Prav zato jih posname na takih mestih in pri takih opravilih, ko njihovo veselje, žalost najbolj prideta do izraza. Vsi ti posnetki, ki zaradi uporabe širokokotnega objektiva dobijo posebne dimenzije, so neprisiljeni in prepričevalni, zlasti posnetki otrok; občutek imam, da se med fotografom in modelom pretaka fluid toplega in pristnega medsebojnega odnosa. S črnim robom, ki ga avtor doda ob povečavo so fotografije vsebinsko še bolj poudarjene in dajejo dojem resničnih mojstrov in fotografske umetnosti. (Dnevnik 4.1. 1975, Haložani pred kamero, avtor teksta Franc Zalar)

Med zapisi, ki se posvečajo Kerblerjevi fotografiji (in ni jih malo) ter odkrivajo predvsem socialne vidike teh posnetkov ljudi iz krajev, kjer se kolo časa vrta počasneje, je tudi nekaj takih, ki v zvezi z njegovim delom omenjajo dve imeni: Frana Krašovca in Avgusta Sanderja. Delo obeh avtorjev, Slovenca in Nemca, sicer pripada prvi polovici našega stoletja a ja vendar primerljivo s Kerblerje-

vim. Najočitnejše so seveda paralele, ki jih vleče interes vseh treh za portret v dokumentarnem smislu. Krašovčevih in Sanderjevih krajin v tem zapisu ne bomo upoštevali. Znajdemo se pred tremi osebnostmi, tehnologija sicer daje Kerblerju določeno prednost, ki k podobnemu motivu pristopajo podobno, rezultat njihovega dela pa sta različno obarvala prostor in čas nastanka.

Krašovec je v primerjavi s Sanderjem ves megličast, liričen, lahko rečemo impresionističen. Sanderjeva kamera je neizprosna – ali so v njegovem času živeli le grdi ljudje!?

„Ljudje XX. stoletja” Avgusta Sanderja sicer pozirajo fotografu, a so jih izraz na obrazu, obleka in kretnje povsem opredelili: to so konkretni predstavniki različnih slojev nemške družbe prvih desetletij XX. stoletja. Ravno v tej direktnosti, kjer ima vsak obraz svoje ime, svoj poklic in socialni status, je razburljiva agresivnost Sanderjeve fotografije. Enakomerna osvetlitev in večinoma frontalna postavitev portretirancev podpirata neposrednost dialoga z gledalcem.

Kerbler pa, kot da se je omehčal ob spominu na Kraševčeva Dva kozlička. Ne potrebuje ostrine socialnih razlik, veseli se nad še nepretrgano vezjo med človekom in naravo, nad obrazi, ki za izrazom začudenja, presenečenja ali celo strahu skrivajo svoj svet svobode in neodvisnosti. Ker je bil Stojan Kerbler nekoč sam otrok teh vinorodnih krajev, ga ne vodi v domove njihovih ljudi niti pieteta niti radovednost. Išče le neponovljivost njihovih osebnosti, njihove zemlje, njihovega dela. Ime posameznika, večja ali manjša posest, večje ali manjše uboštvo, tu ni važno.

Med izbranimi fotografijami je tudi večkrat nagrajena Deklica 3 iz leta 1976. Fotografija je komponirana preprosto: pred nami, v prvem planu, stoji otrok z osvetljenim obrazom in rokami. Skromno opremljen prostor, najbrž je kuhinja, se lušči iz polteme, tako, da lahko razločimo posamezne predmete. Skrajno desno reže rob fotografije temno gmoto, morda človeško postavo, ki pa je tako slabo vidna, da ne moti našega vtisa o otrokovi izoliranosti. Enostavnost kompozicije, dramatičnost borbe svetlobe in teme z značilno izbranim svetlobnih žariščem v vsebinski osi fotografije (otrokov obraz) ter verizem tehnologije, dajejo posnetku dve tipične attribute Kerblerjevega opusa. Čeprav otrok, se Deklica uvršča med številne haloške obraze, ki se registrom najrazličnejših čustev odzivajo na fotografovo prisotnost. (Katalog Nove fotografije 3, 1980, avtor teksta Meta Gabršek-Prosenec)

Vola utrujeno sopeta, tudi orač-oče za plugom se ne zanima za fotografiranje, tako je v središču vsega dozorevajoči sin v prevelikih škornjih, ki ves trpek, kot da ga je celo nekoliko sram težkega dela (njegovi mestni vrstniki počnejo vse kaj drugega), pa vendar očetu goni vole in obenem gleda v objektiv s pozornim zanimanjem za daljni, nedosegljiv mu svet modernih časov. Dosežena je dramatičnost z razmerji med sinom, voloma, očetom in okoljem in s posebnim izrazom sinovega obraza. Obraz in izraz v ramerju z okoljem sta poglobitno Kerblerjevo zanimanje, ki je predvsem portretist. Portret jemlje Kerbler dobesedno tako kot slikarji in ne le dopušča, ampak hoče, da mu upodobljenec statično pozira. Dramatičnost pa se doseže s tem, kako se fotografirani odziva. To je predvsem „zgodba obraza”, podobno kot je češki TV režiser Jiri Hubač menil o televiziji: „V televizijski dramati se mora kamera pasti po človekovem obrazu. Okolje pri Kerblerju sooblikuje dramo obraza: lep otrok v uborni koči, vesel, navihan, potrtr, prestrašen ali zazrt otrok v zimskem vinogradu, med živino na sejmu, na veliki traktorski prikolici s krompirjem itd. Podobe otrok so poleg kompozicij malih skupin odraslih (največkrat dvojice, trojice, le pri ciklu Koline večja skupina) pri Kerblerju najpogostejše in nesporno tudi fotografovi najvišji dosežki. (Delo 25.12.1981, Haloški človek ali nema zgovornost, avtor teksta France Forstnerič)

Kerblerja poznamo kot čutečega; slikarja nekega daljnega, skoraj neresničnega sveta, ki nam ga je v svojih delih predstavil tako človeško toplo, da smo ga morali asimilirati. (Kranj 1980, izjava Marka Aljančiča)

Skupna pomlad, 1960

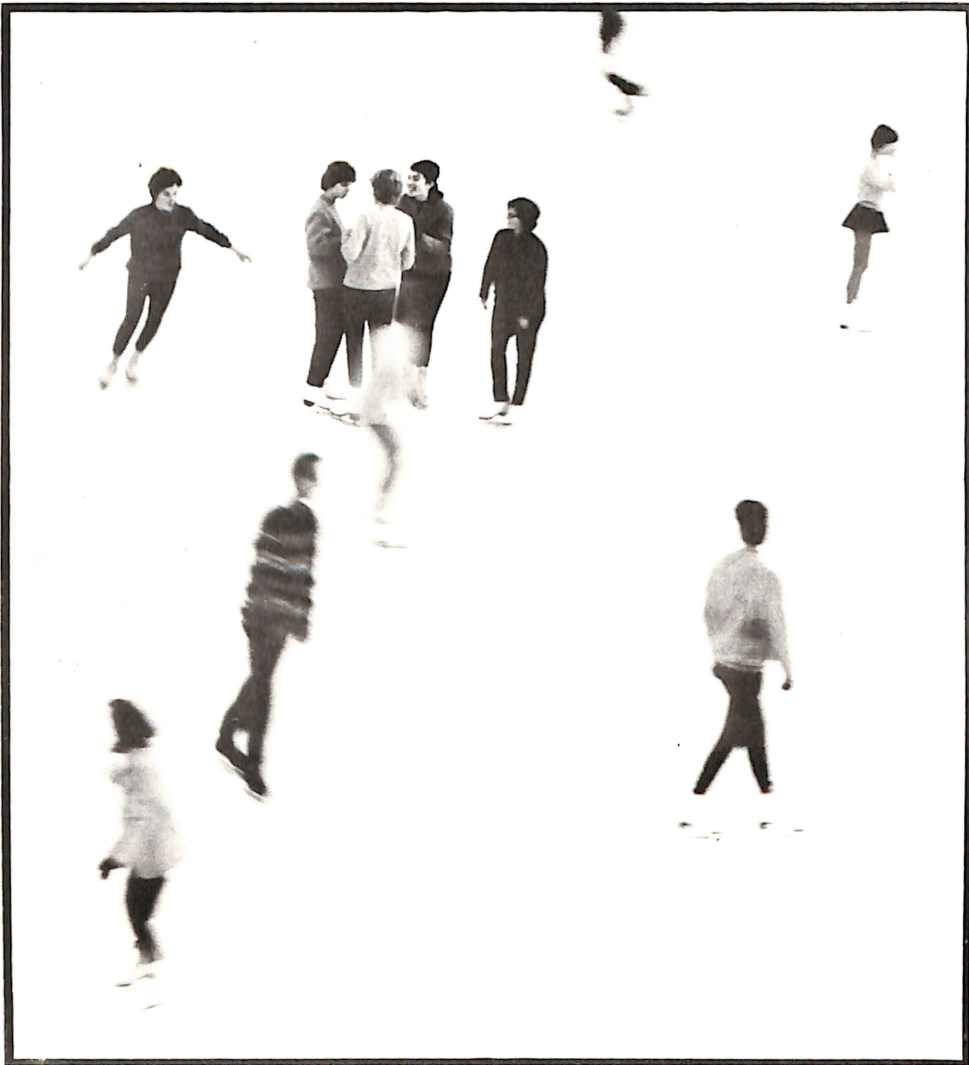
Otroci ob avtocesti, 1961

Brata, 1961

Oglar ji, 1961

Klepet, 1963

Nemi pogovor, 1962

Srećanje, 1965

Ritem, 1967

Bolečina, 1969

Šaljivec, 1966

Sosedov sin, 1968

Sam, 1966

Obraz, 1970

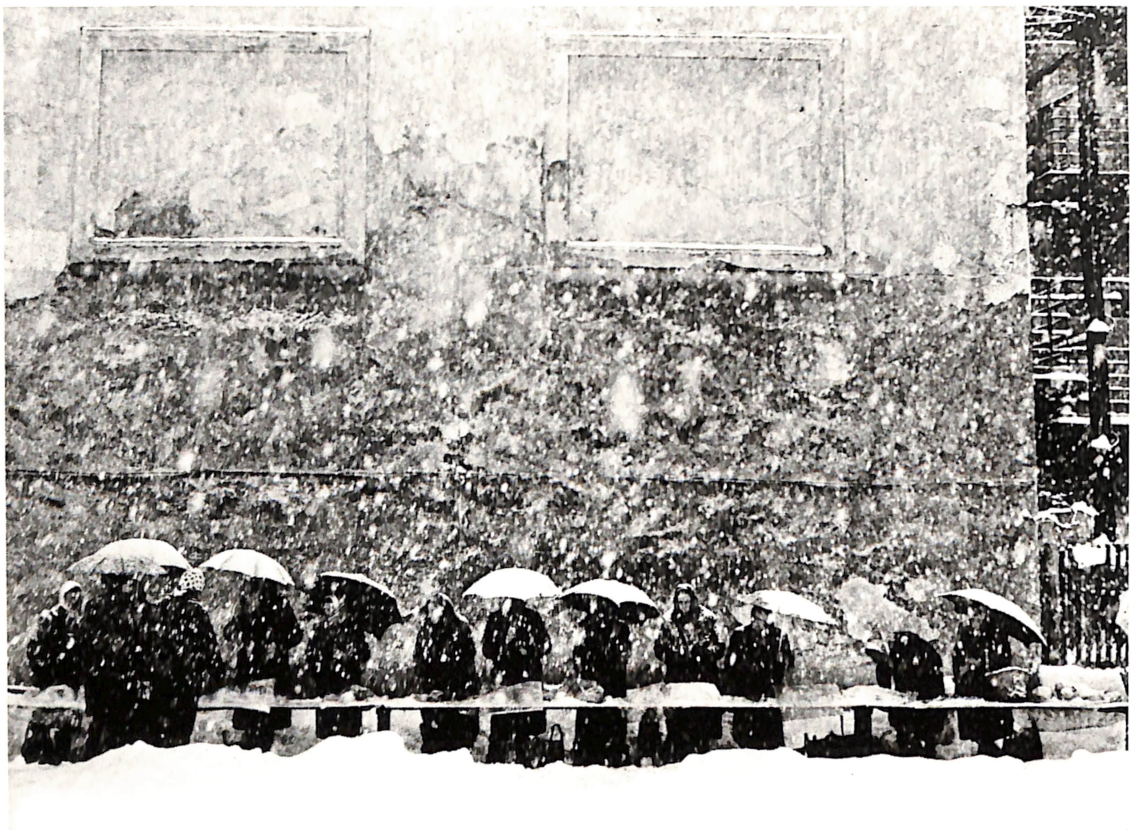
Prijatelja, 1970

Misli, 1970

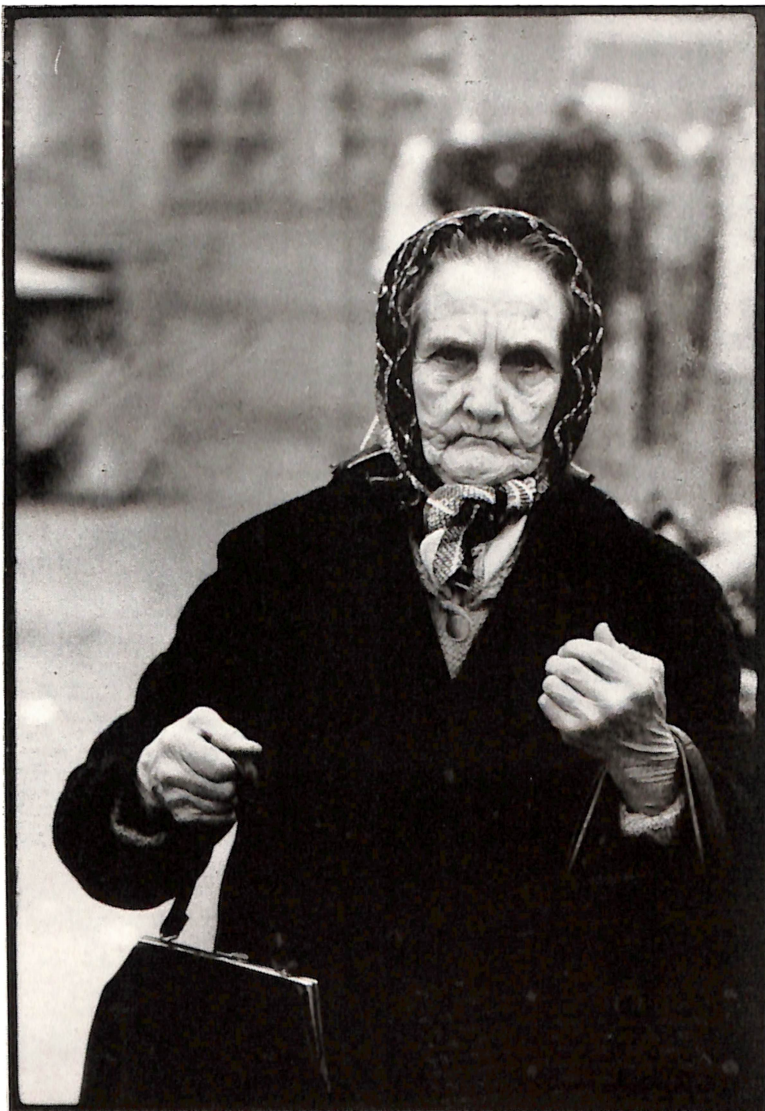
Obraz 2, 1970

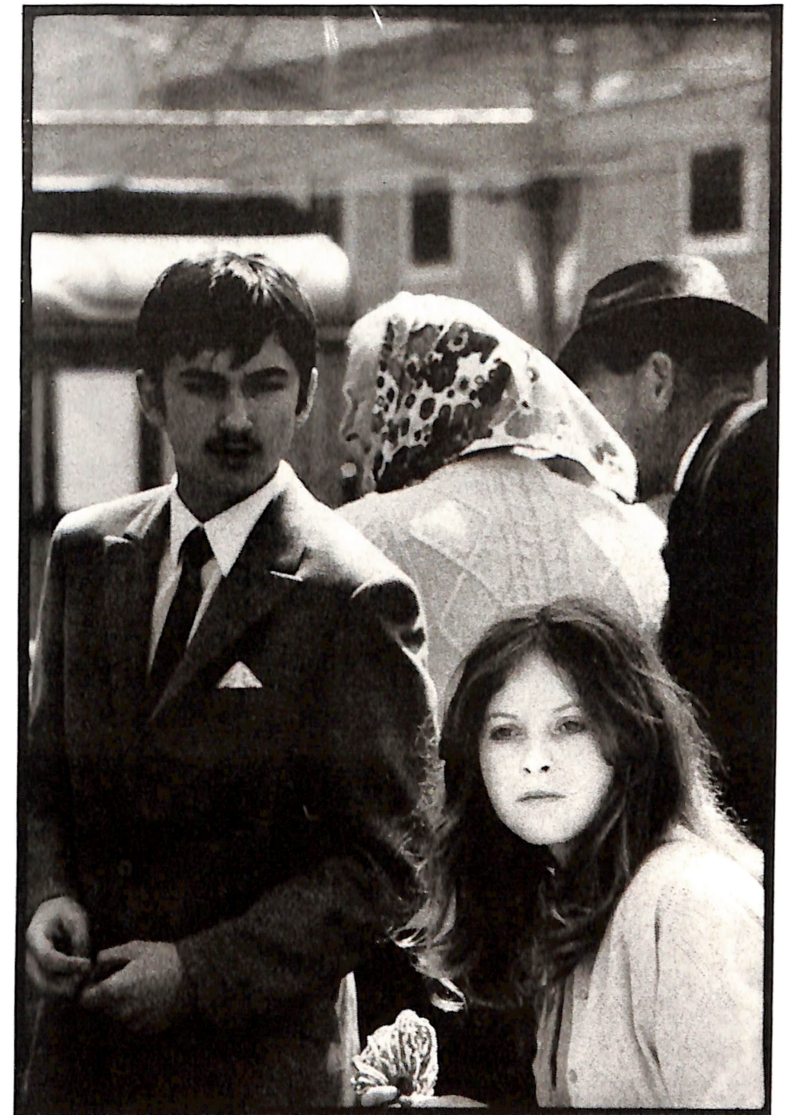
Tržnica 2, 1968

Dan žena, 1968

Breme, 1970

Mladenka, 1970

Moj oče, 1970

Brez naslova, 1972

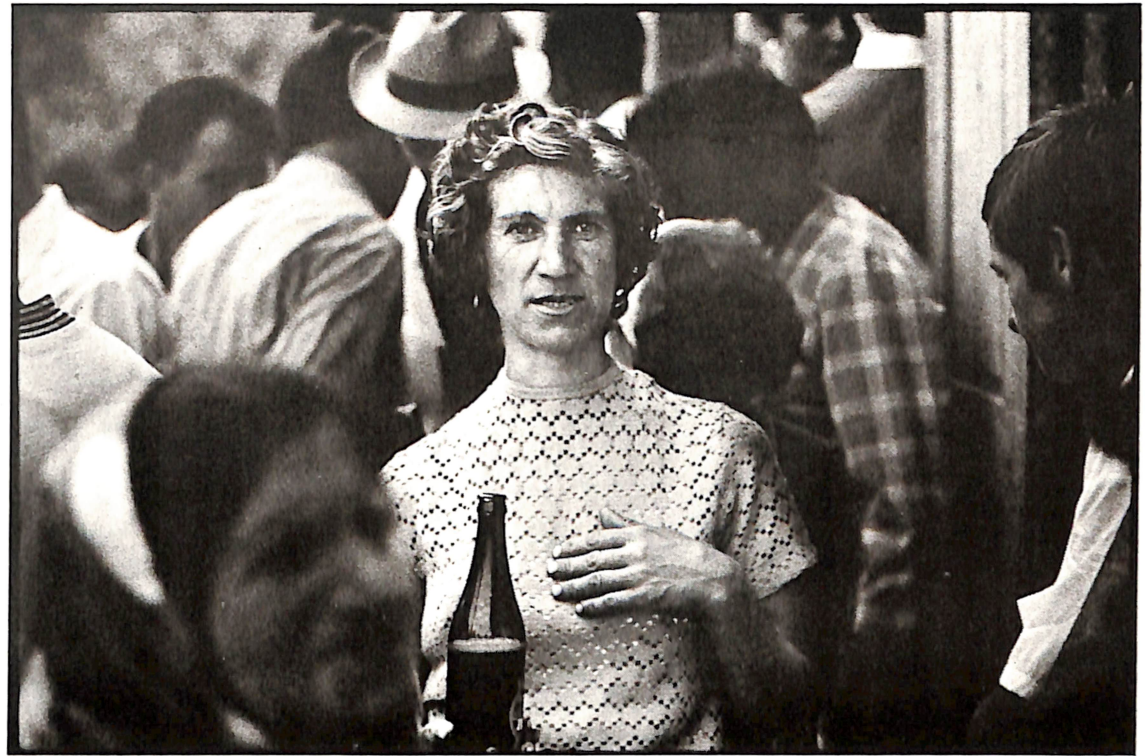
Franček, 1970

Pastir, 1970

Bolečina 2, 1970

Sama, 1970

Maglaj 2, 1972

Maglaj 1972

Deklica iz Haloz, 1972

Kmečki šopek, 1972

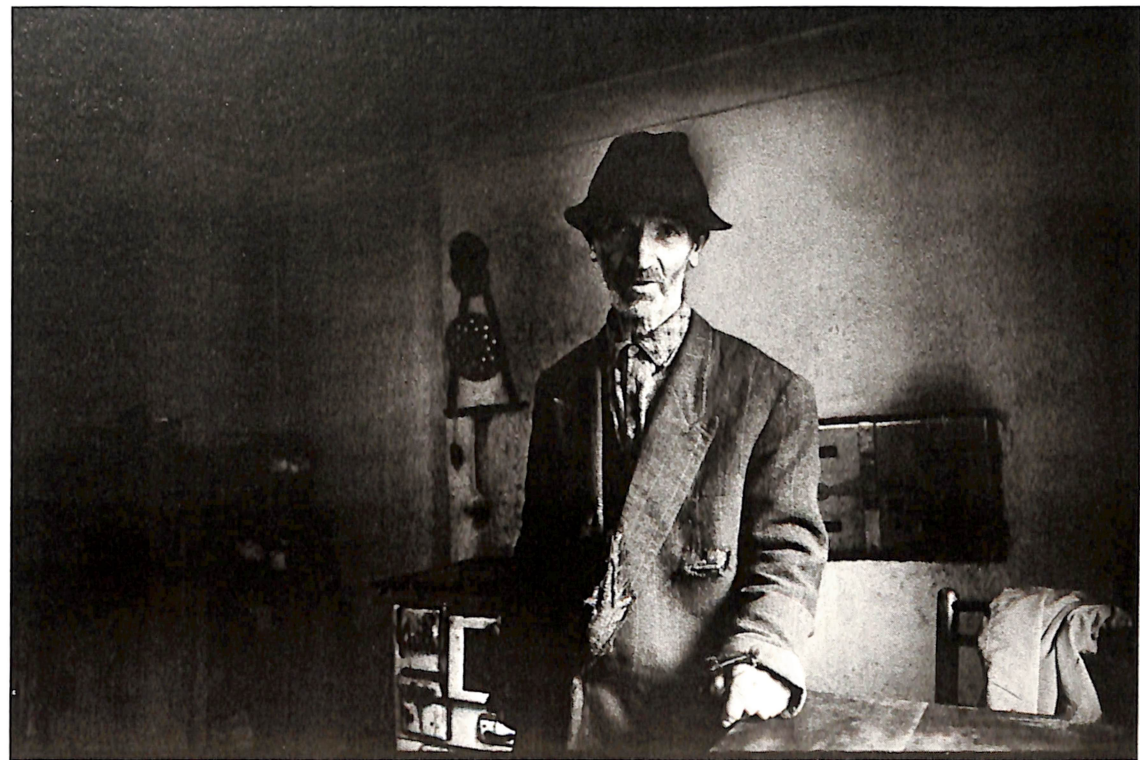
Haloški otrok 4, 1973

Zdenka, 1973

Gospodar 2, 1973

Sam 2, 1973

Družina 2, 1973

Trgatev, 1973

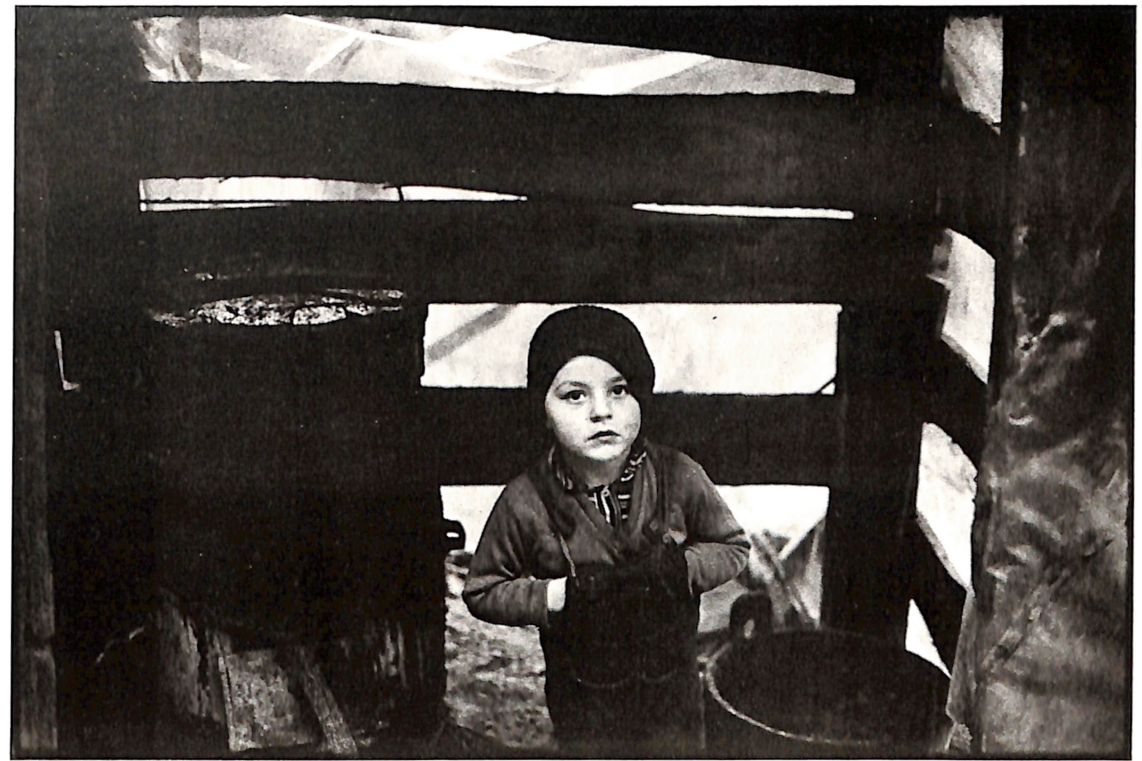
Kmetica 2, 1973

Babica 2, 1973

Metka 2, 1973

Haloški otrok, 1973

Otrok 2, 1973

Fant s konjem, 1976

Otrok, 1974

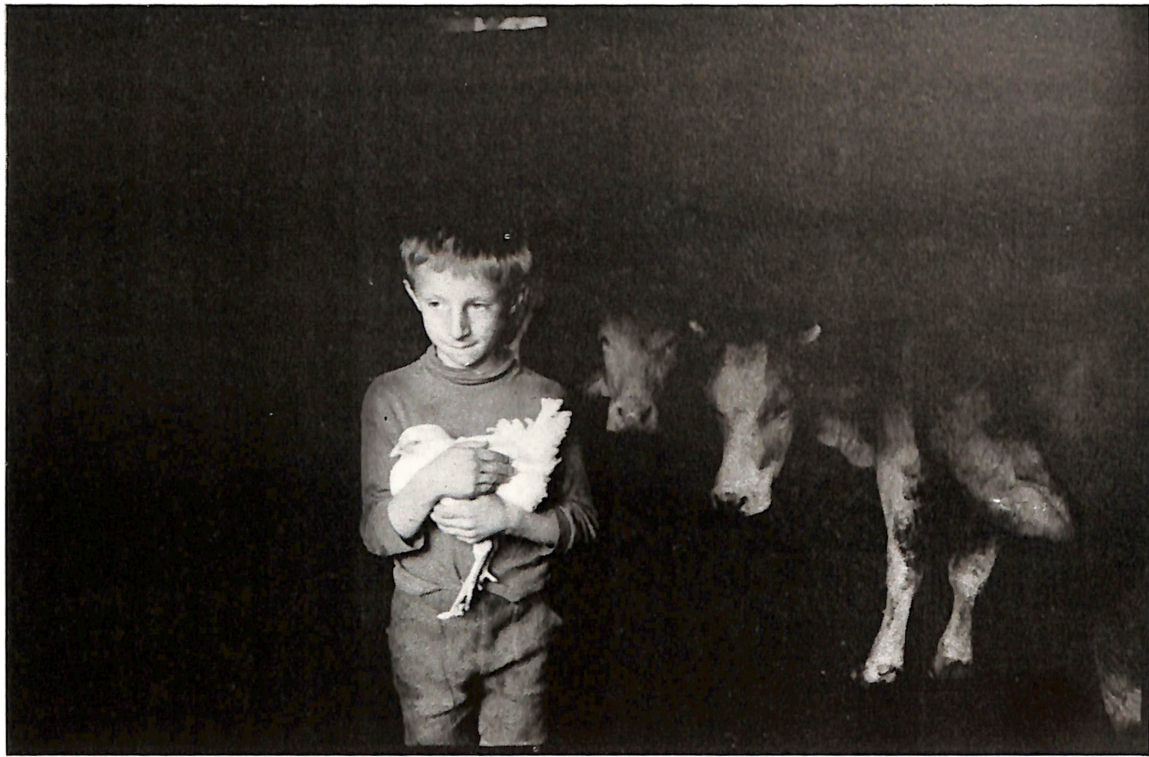
Haloški otrok 2, 1974

Sin, 1974

Koline 2, 1975

V hlevu 2, 1979

Deklica 3, 1976

Otroštvo, 1977

Deklica 2, 1975

Vež, 1981

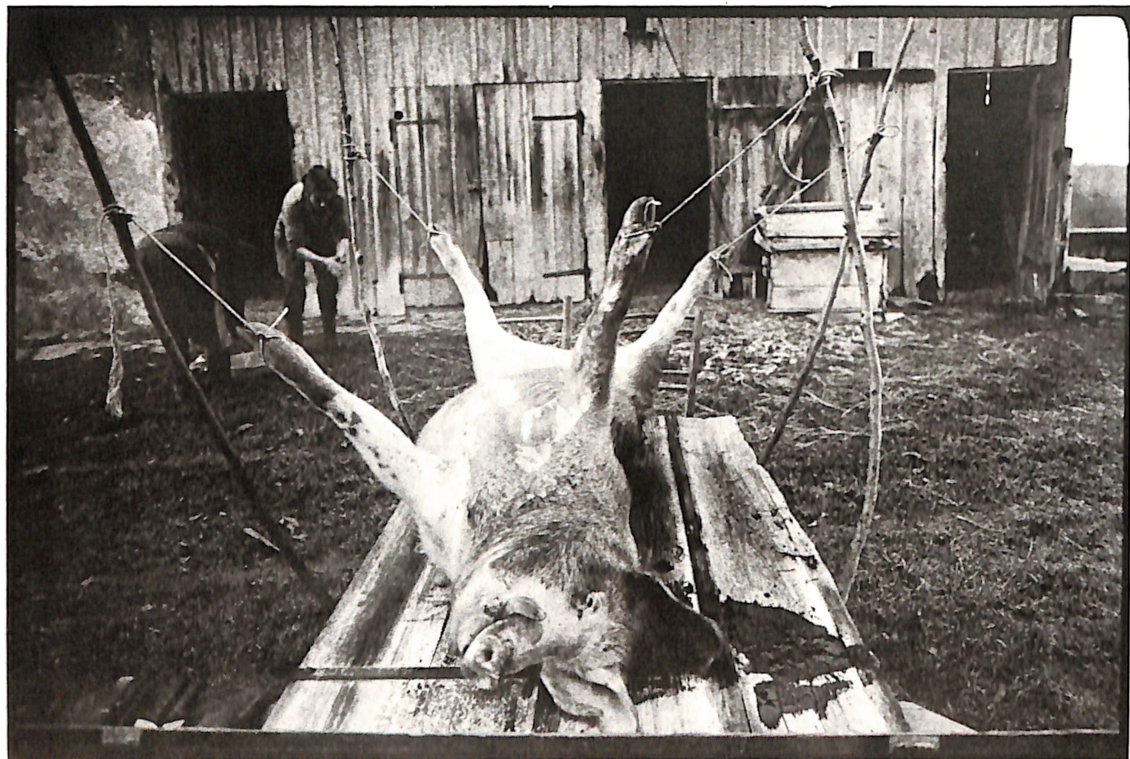
Kmetica 6, 1980

Klanje, 1979

Koline 20, 1979

Koline 17, 1979

Koline 11, 1977

Aranje, 1981

Koline 7, 1978

Koline 32, 1981

Razdelovanje 4, 1981

Mesar in gospodinja, 1979

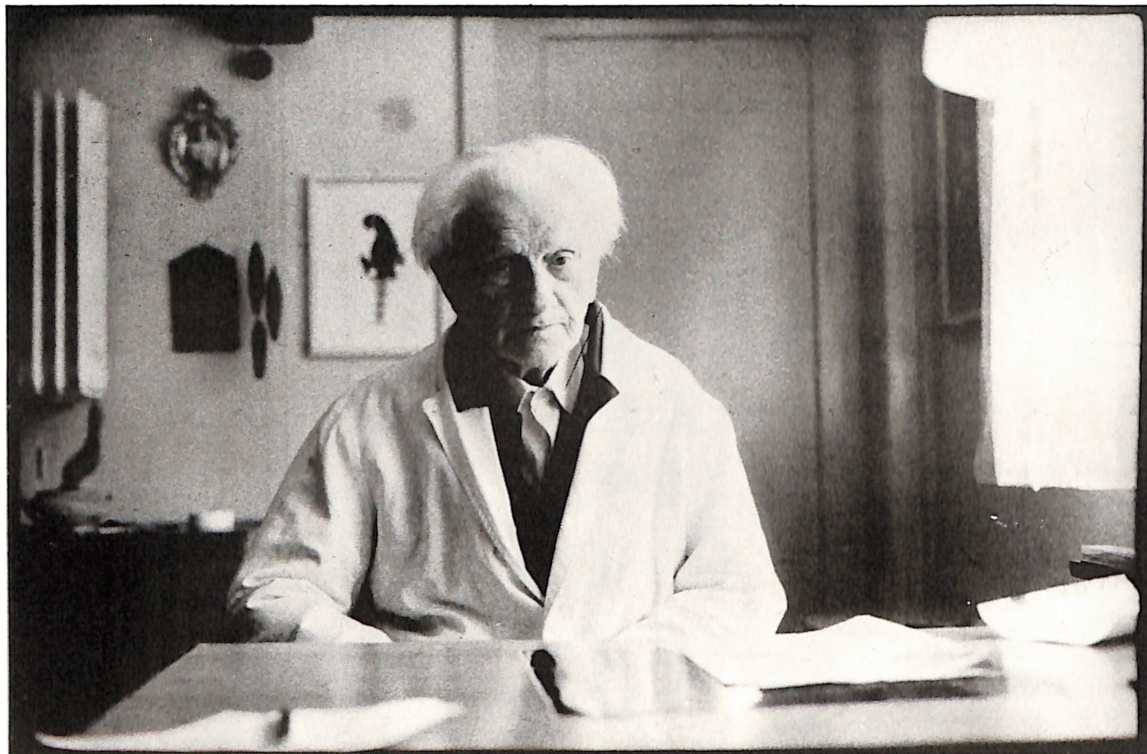
Mesar, 1978

Navdušenje, 1978

V metroju, 1979

Peter Kocjančič, 1980

FOTOGRAFSKI ŽIVOTOPIS

- 1938 Rodio sam se 23.11. 1938 u učiteljskoj porodici na Ptujskoj gori, gde sam 1948. godine završio četiri razreda osnovne škole. Nižu gimnaziju pohađao sam u Lovrencu na Dravskom polju.
- 1951 Zbog jakog preloma noge prekinuh školovanje na godinu dana.
- 1952 Ujesen u Ptuju počeo sam pohađati četvrti razred niže gimnazije. Za vreme školovanja stanovao sam u đaćkom domu.
- 1953 Na porodičnom fotoaparatu, kojeg sam dobio od mame, u proljeće sam snimio prvi film. Bio je to aparat s mehom, 6x9, Agfa Billy Record, Anastigmat-JGestar F 7,7. Iste godine u tamnoj komori Foto-kino amaterskog kluba Ptuj zajedno s prijateljem Tonetom Emeršičem razvio sam prve fotografije.
- 1955 U ptujskom fotoklubu, čiji sam formalni član postao, polazio sam fotografski tečaj kojega je vodio Oskar Kocjančič.
- 1956 Načinio sam prve snimke posuđenim aparatom leica formata. Počeo čitati fotografsku literaturu.
- 1957 Maturirao sam na ptujskoj gimnaziji. Ujesen upisao sam se na Fakultet za elektrotehniku u Ljubljani. Celo vreme školovanja stanovao sam kod tetke; u decembru postao sam član fotokluba „Študentsko naselje“.
- 1958 U januaru položio sam ispit iz osnova fotografije – „A“ tečaj. U decembru sam obolio i zbog toga bio onesposobljen za studij do jeseni sledeće godine.
- 1959 U proljeće kupio sam fotoaparat Flexaret, Prontor SVS, Belar 1:3,5/80 te tako prešao na format 6x6 cm. (Flexaret bio je zamena za nedostižni Rolleiflex). Postao sam član novoosnovanog fotokluba „Akademski kolegij“. Za vreme oporavljanja, dok su kolege bile na predavanjima, ja sam s fotoaparatom lutao naokolo.
- 1960 Na početku godine poslao sam 10 fotografija formata 18x24 cm na izložbu fotokluba „Stiv Naumov“. Na izložbi u aprilu u Beogradu bila je izložena moja prva fotografija Dimnjak. (vidi FKR 9/1960). Između ostalog fotografije sam poslao također i na 10. saveznu izložbu u Ljubljani, sve su fotografije, zajedno sa Zajedničkim prolećem, bile odbijene. Prvu nagradu u životu dobio sam na drugoj klupskoj izložbi fotokluba „Akademski kolegij“ odnosno na prvoj izložbi studentske fotografije u Skopju, kada je u Makedoniji bila nagrađena fotografija Zajedničko proleće.
- 1961 Izlagao sam na Trećoj međunarodnoj izložbi studentske fotografije, gde sam dobio dve bronzane medalje. (vidi FKR 5/1961, 6/1961 i Delo 4.4.1961). Na velikoj međunarodnoj izložbi fotografske umetnosti u Bukureštu dobio sam za fotografiju Zajedničko proleće srebrnu medalju. U decembru ta je fotografija bila izložena na 11. izložbi jugoslavenske fotografije u Beogradu. Za vreme od 1961 do 1965 bio sam član komisije za rad s omladinom u Foto kino savezu Slovenije.
- 1962 Na konkursu Foto kino revije bila je nagrađena fotografija Ugljenari (vidi FKR 3/1962). U avgustu sudelovao sam na FIAP seminaru za rad s omladinom u Rovinju. Prijateljevanje s Dragoljubom Tošičem,iskusnim fotografom, pomoglo je mom brzem fotografskom napretku. U komori fotokluba „Akademski kolegij“ izradio sam prvu fotografiju u boji.
- 1963 U maju na prvoj republičkoj izložbi omladinske fotografije u Ljubljani dobio sam prvu nagradu za kolekciju. Početni uspesi na izložbama davali su mi podstrek za daljnji rad. Juna postao sam fotoamater I. razreda. Bio sam član žirija za izložbe fotografija u čast 20. godišnjice Zbora poslanika slovenskog naroda u Kočevju, klupske izložbe fotokluba „Trzič“ i 9. klupske izložbe fotokluba „Študentsko naselje“.
- U januaru učestvovao sam kao predstavnik Narodne tehnike Slovenije na VII. kongresu narodne omladine Jugoslavije u Beogradu. Autori koji su učestvovali na izložbama iz pojedinih studentskih klubova u Ljubljani (Bark-Hojnik Miro, Oskar Dolenc, Stojan Kerbler i Joco Žnidaršič) osnovali smo Foto-grupu ŠOLT, koja je imala sada na raspolaganju dobro uređeno tamnu komoru i na izložbama smo odsada mogli učestvovati organiziranije.
- 1964 Na međunarodnoj studentskoj izložbi u Singapuru dobio sam zlatnu medalju za Zajedničko proleće. U dvorani studentskog naselja u Ljubljani imao sam s Bark-Hojnik Mirom i Jocom Žnidaršičem prvu samostalnu izložbu.
- 1965 Kandidirao sam za naslov kandidata majstora fotografije. U martu diplomirao sam na Fakultetu za elektrotehniku u Ljubljani. U aprilu zaposlio sam se u Tvornici glinice i aluminija u Kidričevu kao energetik. Sve do aprila 1967, kada sam se za stalno nastanio u Ptuju, stanovao sam kod roditelja na Ptujskoj gori. U novembru sam se oženio. Prvim kreditom kupio sam aparat za povećavanje Opemus II s objektivom Belar 4,5/75 i 4,5/55 te sušač 40x50 cm i posude 30x40 cm. Postao sam član fotokluba Maribor. Počeo sam fotografirati s tvorničkim fotoaparatom Contax s objektivima Sonnar 1:2/50 i Sonnar 4/135.
- 1966 Na izložbi u Balneario de Panticosa (Španjolska) dobio sam prvu nagradu. Bio sam najaktivniji autor izlagač u Fotoklubu Maribor na domaćim i međunarodnim izložbama. Bio sam član žirija I. izložbe „Čelik i nafta“ u Sisku. Uz format 6x6 za fotografiranje sve više sam upotrebljavao leica format i objektiv 135 mm. Tim objektivom snimio sam i fotografiju Sam. Zbog velikog uspeha te slike sve do 1972. portrete sam snimao isključivo s 135mm objektivom. U oktobru porodica se povećala za dva nova člana – kćerke.
- 1967 Na izložbi u Calaisu (Francuska) dobio sam prvu nagradu. U novom stanu u Ptuju uradio sam si tamnu komoru pa sam tako mogao fotografije za izložbe izrađivati kod kuće.
- 1968 Dobio sam naziv kandidata majstora fotografije Foto saveza Jugoslavije. U aprilu kupio sam fotoaparat Asahi Pentax Spotmatic s objektivom 1,4/50. Sve manje

- sam radio s Flexaretom. Upotrebljavao sam film Kodak 3x, koji se je tada mogao kod nas kupiti. Za Novu godinu kupio sam i teleobjektiv Super Takumar 1:3,5/135.
- 1969 Prvi puta bio sam proglašen za najboljeg autora izlagača u Sloveniji. Na 24. međunarodnoj izložbi u Buenos Airesu uz prvu nagradu dobio sam i posebnu nagradu za fotografiju Sam. Počeo sam razvijati filmove u dozi za 2 odnosno 5 filmova. Počeo sam upotrebljavati film Ilford HP 3 i razvijач Microphen.
- 1970 Prvi puta bio sam proglašen za najboljeg autora izlagača u Jugoslaviji. Dobio sam naziv A FIAP. Bio sam (kao i 1971 i 1972. god.) selektor međunarodne izložbe „Trenutak čoveka” u Maglaju. Stvaralačka atmosfera u Fotoklubu Maribor pomogla mi je da fotografski brže sazrem. U oktobru kupio sam drugu telo Asahi Pentax Spotmatic i tako konačno prešao na leica format. Iskušao sam i riblje oko – predleću. Ustanovio sam da time nastaje preveliko izobličenje te da se može upotrebiti samo jedan dio negativa.
- 1971 U februaru sudelovao sam na izložbi Fotografija mariborskog kruga u izložbenom salonu Rotovž u Mariboru. Duhovni vođe mariborskog kruga bili su Jeraj, Jernejčič i Dvoršak. U aprilu sam u izložbenom paviljonu u Ptuju pripremio samostalnu izložbu Portreti s ptujskih ulica. Većinu fotografija snimio sam na ptujskim ulicama s 135mm objektivom. Za tu sam izložbu primio Zlatnu pticu, nagradu kritike, koja je te godine bila prvi puta dodeljena i za fotografiju. Za zbirku portreta na 5. susretu amatera u Valjevu dobio sam zlatnu plaketu „Abrašević” Izlagao sam samostalno u Kabinetu slovenske fotografije u Kranju i tako postao član Kabineta. U okviru međunarodnog sudelovanja Foto saveza Jugoslavije imao sam samostalnu izložbu u Sofiji. Bilo je to prvi puta da mladi autor zastupa Jugoslaviju u inostranstvu. Jula sam kupio objektiv Super Takumar 1:3,5/28.
- 1972 Dobio sam naziv majstora fotografije Foto saveza Jugoslavije i E FIAP. Bio sam imenovan za počasnog člana fotokluba „Natron” iz Maglaja. U Yakimi (USA) dobio sam prvu nagradu za fotografiju Sam. Na oktobarskom salonu Fotokluba Beograd dobio sam zlatnu medalju za kolekciju u slobodnoj temi. U češkoj reviji Fotografie 2/1972 bile su objavljene fotografije Sam i Susedov sin. Krajem godine kupio sam automobil. Već sledeće godine automobilom često sam zalazio u Haloze.
- 1973 Na međunarodnom Pentacon-Orwo konkursu dobio sam I. nagradu, između 35423 fotografija, za fotografiju Deklica iz Haloz I (Devojčica iz Haloza I). Veliki uspeh te fotografije snimljene 28-milimetarskim objektivom u Halozama povukao me da počnem snimati Haložane isključivo tim objektivom.
- 1974 U središnjem slovenskom dnevniku Delo bio sam predstavljen u subotnjem prilogu od 16.2. 1974. u rubrici Portret sedmice. 1.8. 1974 bila je na Ljubljanskoj televiziji prvi puta emitirana emisija od petnaestak minuta – Ljudi s fotografija Stojana Kerblera. U oktobru u izložbenom paviljonu u Ptuju prvi puta sam predstavio Haložane na samostalnoj izložbi. Krajem godine predstavio sam proširenu zbirku Haložana u Mestnoj galeriji u Ljubljani. Na izložbi Triju pokrajina u Celovcu (Austrija) bio sam proglašen za najboljeg autora na izložbi.
- Bio sam izabran za predsednika Foto kino saveza Slovenije, što sam ostao sve do 1981 godine; bio sam i član Komisije za fotografiju kod FKZ Slovenije. Sve do 1980. g. bio sam član izvršnog odbora Saveza organizacija za tehničku kulturu Slovenije. Do 1978 godine bio sam tajnik Fotokluba Maribor. Od 1974 godine do danas član sam odnosno predsednik umetničke komisije Odbora za fotografiju FKZ Slovenije.
- 1975 Postao sam član Društva oblikovalcev Slovenije i počasni član Komiteta amaterskog fotografskog saveza Maroka. Predsednik republike odlikovao me redom zasluga za narod sa srebrnom zvezdom. U likovnoj reviji Sinteza izašao je opširni prikaz Haložana. Haložani su bili prikazani i u Bergen Community Museum, Paramus (USA). S dvadeset fotografija učestvovao sam na izložbi deset majstora jugoslavske fotografije u okviru međunarodne foto kino izložbe u Beogradu. Dobio sam prvu nagradu za kolekciju na izložbi u Doboju. Na njoj sam dosada trinaest puta učestvovao, deset puta nagrađen, pet puta prvom i pet puta drugom nagradom.
- 1976 Dobio sam zlatnu plaketu „Boris Kidrič”, zlatnu plaketu Foto saveza Jugoslavije prilikom dvadesetogodišnjice saveza i plaketu opštine Ptuj. Haložani su bili izloženi i na izložbama u Poljskim gradovima Szczecin i Nowy Sacz, u poljskoj reviji Foto 6/1976. te u sovjetskoj reviji Sovjetske foto 8/1976. Na izložbi „Mladi jugosloven 75/76 u Domu omladine u Beogradu dobio sam dve prve nagrade. (Od sedam izložbi sudelovao sam na pet). Na 5. republičkoj izložbi dijapozitiva u Novoj Gorici dobio sam diplomu za kolekciju. Sudelovao sam na svima pet prvim republičkim izložbama dijapozitiva. Na izložbi „Mladi jugosloven 75/76, u Domu omladine u Beogradu dobio sam dve prve nagrade. (Od sedam izložbi sudelovao sam na pet). Na 5. republičkoj izložbi dijapozitiva u Novoj Gorici dobio sam diplomu za kolekciju. Sudelovao sam na svima pet prvim republičkim izložbama dijapozitiva. Postao sam član komisije za međunarodno sudelovanje kod Foto saveza Jugoslavije.
- 1977 Kao višegodišnji najuspešniji izlagač u Jugoslaviji u Salonu fotografije u Beogradu prikazao sam proširenu zbirku Haložana. Haložani su bili prikazani i u Galeriji Eastman Kodak Company u Rochesteru (USA) i u Color Foto 5/75. Izlagao sam na međunarodnoj likovnoj izložbi Pannonia u Murskoj Soboti. Na međunarodnoj izložbi u američkom gradu Puyallup za Devojčicu 3 dobio sam prvu nagradu i posebno priznanje žirija. Od 1966 godine do danas već sam petnaest puta uspešno učestvovao na toj izložbi. Veliki uspeh Devojčice 3 potaknuo me da sam intenzivnije fotografirao decu. Bio sam član žirija na 3. međunarodnoj izložbi „Zlatno oko” u Novom Sadu. Usled nedostatka sredstava za fotografsku opremu, literaturu i materijal počeo sam se povremeno baviti i komercijalnom fotografijom (industrijska fotografija, kalendari).
- 1978 U Galeriji Panther Passag u Linzu priredio sam samostalnu izložbu, kao i u Karmelićanskoj crkvi u Weissenburgu (SR Nemačka). Učestvovao sam na izložbi „10 Weltspitzenfotografen, Innsbrucher Fotoschau” u Innsbruckeru te na Međunarodnoj izložbi „75 Jahre Kameraklub Linz” u Linzu, na koju je bilo pozvano 25 fotografa iz celog sveta s kolekcijama po deset fotografija. Na 7. izložbi Triju pokrajina u Gorici (Italija) žiri me izabrao za najboljeg autora na izložbi. Opširniji prikaz mojeg fotografskog rada bio je objavljen u Fotografie 5/1978 (DR Nemačka) i u Osterreichische Fotozeitung april/maj 1978. Bio sam imenovan za člana umetničke komisije FIAP. U okviru Kabineta slovenske fotografije u Kranju pripremio sam izložbu fotografija

Frana Krašoveca (1892–1969), jednog od najznačajnijih slovenskih fotografa. Izložbu sam pripremao tri godine.

Bio sam selektor izložbe Ptuj '78 i '80. Prema rang listi PSA već više godina redom naj-uspešniji sam jugoslavenski izlagač na međunarodnim PSA izložbama.

Do 1980 godine bio sam član predsedništva Foto saveza Jugoslavije i podpredsednik Fotokluba Maribor.

1979 U februaru dobio sam nagradu Prešernovog fonda za ciklus Haložani s obrazloženjem da je to potresan fotografski zapis o svetu koji nestaje i koji u svojoj izražajnosti pleni neposrednošću, humanošću i grafičkom čistotom.

U izložbenom paviljonu u Ptuj pripremio sam izložbu „Naša deca“.

Učestvovao sam, između ostalog, na izložbama: Slovenska likovna umetnost 1945–1978 u Ljubljani, na Izložbi evropskih fotografa u Berlinu, na 9. Jesenskom salonu u Banja Luki, na izložbi Teme i funkcije medija fotografije u Muzeju suvremene umetnosti u Beogradu, na međunarodnoj izložbi u čast 80-godišnjice Budimpeštanskog fotokluba, na koju je bilo pozvano dvadeset fotografa iz celog sveta, itd. Na 8. međunarodnom konkursu u San Sebastianu (Španjolska) dobio sam veliku nagradu za Devojčicu 3. Samostalnu izložbu, između ostalih, imao sam i u Osnabrücku (SR Nemačka) te u Brdovcu kraj Zagreba. Bio sam član umetničke komisije Foto saveza Jugoslavije, isto tako i 1980, 1981 i 1982.

Učestvovao sam na Kongresu FIAP-a u Barceloni.

Započeo sam snimati aparatom 6x6 prvenstveno dija pozitivive za kalendare.

1980 Na međunarodnoj izložbi u francuskom gradu Landerneau dobio sam zlatnu medalju FIAP-a za izloženu kolekciju, a na međunarodnoj izložbi Oregon State Fair u Oregonu (USA) dobio sam zlatnu medalju PSA za Devojčicu 3, za koju sam isto tako dobio zlatnu medalju na 1. međunarodnoj izložbi u Geelongu (Australija). Fotografsko udruženje u San Sebastianu (Španjolska) pripremi mi je samostalnu izložbu.

Bio sam selektor jugoslavenske kolekcije za Švedsku.

U okviru Kabineta slovenske fotografije u Kranju pripremio sam izložbu Socijalna tematika u slovenskoj fotografiji između dva rata i Likovni karakter fotografije u NOB.

Pošto su mi aparati Pentax počeli otkazivati (svetlomer, zatvarač) prešao sam na Canon F1 i objektiv Canon 2/28. Umesto filma HP4 počeo sam upotrebljavati film Ilford HP5.

1981 Za fotomonografiju Haloški čovek, koja je izašla u oktobru u izdanju Delavske enotnosti u Ljubljani, dobio sam godišnju nagradu za fotografiju Foto saveza Jugoslavije s obrazloženjem, da moj fotografski rad poslednjih deset godina predstavlja poseban doprinos jugoslavenskoj fotografiji. Nagrada mi je bila predana u Čačku.

Dobio sam nagradu Tošo Dabac i veliko oljenuo Kulturne skupnosti Ptuj.

Jedanaesti put zaredom bio sam proglašen za najboljeg izlagača Jugoslavije i dvanaesti puta za najboljeg izlagača Slovenije.

Za kolekciju četiriju fotografija dobio sam glavnu nagradu u francuskom gradu Quimper. Treći puta za redom izlagao sam na Trijenalu jugoslavenske fotografije u Ajdovščini.

U okviru Kabineta slovenske fotografije u Kranju, zajedno s odborom Kabineta, pripremio sam izložbu Putevi slovenske fotografije od 1945 do 1981.

Bio sam izabran za predsednika komisije za međunarodno sudelovanje i za člana nadzornog odbora Foto saveza Jugoslavije.

Aparat za povećavanje Opemus II zamenio sam sa Magnifaxom 3 s objektivom Nikor 2,8/50.

1982 U izložbenom salonu Rotovž u Mariboru pripremo sam samostalnu izložbu Kolinje. U reviji Fotokluba Virton (Belgija) 13/1982 bile su na počasnom mestu objavljene moje fotografije. Dosada u Virtonu sudelovao sam na sedam međunarodnih salona, od toga 1981 i ove godine s kolekcijom od deset fotografija po vlastitom izboru.

Zbog nedostatka vremena i motivacije te zbog značajnog poskupljenja materijala odlučio sam da ću odsada sudelovati samo na ponekoj zajedničkoj izložbi. Tako ću moći više fotografirati, a fotografije izlagati prvenstveno na samostalnim izložbama.

Sažetak: Od 1960 godine do danas izlagao sam na 587 domaćih izložbi u 124 mesta u Jugoslaviji te na 645 stranih izložbi u 50 raznih država. Primio sam 462 nagrade, od toga 105 na međunarodnim izložbama. Prema tome godišnje sam u proseku učestvovao na 53 grupne izložbe i dobio 20 nagrada. Prema pravilniku o dodeljivanju naziva Foto saveza Jugoslavije sabrao sam 18 120 poena, od toga 6 510 na međunarodnim izložbama. Imao sam 54 samostalne izložbe u Jugoslaviji, Bugarskoj, Poljskoj, USA, Austriji, SR Nemačkoj, Španjolskoj i Engleskoj. Moje fotografije bile su objavljene u 230 raznih izložbenih kataloga u Jugoslaviji i u 130 izložbenih kataloga po celome svetu, u Foto kino reviji od 1960–1982 te u mnogim stranim fotografskim revijama.

Bio sam član ili selektor u 52 žirija.

1960 godine počeo sam sakupljati fotografsku literaturu i dokumentaciju. Odrana sam odlučio da ću slikovni i tekstualni materijal sakupljati i raspoređivati prema autorima i nekim najvažnijim klubovima. Tako imam danas već opsežnu i upotrebljivu dokumentaciju o slovenskim i jugoslovenskim fotografima odnosno o jugoslavenskoj fotografiji uopšte. Postao sam stalni suradnik Kabineta slovenske fotografije. Dokumentacijom i savetima pomažem i studentima fotografije odnosno historije umetnosti pri izradi seminarskih ili diplomskih radnji. U Fotosekiji Slobode Ptuj, od njenog osnivanja 1976 godine radim kao mentor.

Izjave:

- Bez fotografije bio bih siromašniji.
- Moji ljudi potvrda su da za sreću ne trebaš mnogo.
- Snimam ono što osećam. Osećaji su najsnažniji u okolini koju dobro poznajem.
- Krize prebrođavam radom.

Primedba: Radove za ovu knjigu, kao i za većinu prvih izložbi, izabrao je Ivan Dvoršak.

Ptuj, aprila 1982.

FOTOGRAFSKI ŽIVLJENJEPIS

- 1938 Rodil sem se 23. 11. 1938 v učiteljski družini na Ptujski gori, kjer sem 1948. leta končal štiri razrede osnovne šole. Nižjo gimnazijo sem obiskoval v Lovrencu na Dravskem polju.
- 1951 Za eno leto sem prekinil šolanje zaradi močnega zloma noge.
- 1952 V jeseni sem v Ptujju začel obiskovati četrti razred nižje gimnazije. Ves čas tukajšnjega šolanja sem stanoval v dijaškem domu.
- 1953 Spomladi sem posnel prvi film na družinski fotoaparatus, ki sem ga dobil od mame. Bila je to mehovka 6x9 cm Agfa Billy Record, Anastigmat JGestar F 7,7. Še isto leto sem v temnici Foto-kino amaterskega kluba Ptuj skupaj s sošolcem Tonetom Emeršičem izdelal prve fotografije.
- 1955 V ptujskem fotoklubu, katerega formalni član sem postal to leto, sem obiskoval fotografski tečaj, ki ga je vodil Oskar Kocjančič.
- 1956 Prve posnetke sem naredil na sposojenem fotoaparatu leica formata. Začel sem prebirati fotoliteraturo.
- 1957 Maturiral sem na ptujski gimnaziji. V jeseni sem se vpisal na Fakulteto za elektrotehniko v Ljubljani. Ves čas šolanja sem stanoval pri teti. V decembru sem postal član fotokluba „Študentsko naselje“
- 1958 Januarja sem opravil izpit iz osnov fotografije – „A“ tečaj. V decembru sem zbolel in sem bil zaradi tega nesposoben za študij do jeseni naslednjega leta.
- 1959 Spomladi sem kupil fotoaparatus Flexaret, Prontor SVS, Belar 1:3,5/80 in tako prešel na format 6x6 cm. (Flexaret je bil nadomestek za nedosegljivi Rolleiflex). Postal sem član novoustanovljenega fotokluba „Akademski kolegij“. Med okrevanjem sem delal s fotoaparatom daljše sprehode, medtem ko so bili kolegi na predavanjih.
- 1960 Na začetku leta sem poslal 10 fotografij formata 18x24 cm na razstavo fotokluba „Stiv Naumov“. Na razstavi, ki je bila meseca aprila v Beogradu, je bila razstavljena moja prva fotografija Dimnik. (Glej FKR 9/1960). Fotografije sem poslal med drugim tudi na 10. zvezno razstavo v Ljubljani. Odbite so bile vse fotografije skupaj s Skupno pomladjo. Prvič sem bil nagrajen na drugi klubski razstavi fotokluba „Akademski kolegij“ oziroma na prvi razstavi študentske fotografije v Skopju, ko je bila v Makedoniji nagrajena prav Skupna pomlad.
- 1961 Razstavljaj sem na tretji mednarodni razstavi študentske fotografije, kjer sem dobil dve bronasti medalji. (Glej FKR 5/1961, 6/1961 in Delo 4.4.1961.) Na veliki mednarodni razstavi fotografske umetnosti v Bukarešti (Romunija) sem za fotografijo Skupna pomlad dobil srebrno medaljo. V decembru pa je bila Skupna pomlad razstavljena na 11. razstavi jugoslovanske fotografije v Beogradu.
V času od 1961 do 1965 sem bil član komisije za delo z mladino pri Foto kino zvezi Slovenije.
- 1962 Na natečaju Foto kino revije je bila nagrajena slika Oglarji. (Glej FKR 3/1962.) V avgustu sem se udeležil FIAP seminarja za delo z mladino v Rovinju. Prijateljstvo z Dragoljubom Tošičem, ki je bil že izkušen avtor, mi je pripomoglo k hitrejšemu fotografskemu napredovanju.
V temnici fotokluba „Akademski kolegij“ sem izdelal prvo barvno fotografijo.
- 1963 Maja sem na prvi republiški razstavi mladinske fotografije v Ljubljani dobil prvo nagrado za kolekcijo.
Začetni uspehi na razstavah so mi dajali spodbudo za nadaljnje delo.
Junija sem postal fotoamater I. razreda.
Bil sem član žirij razstave fotografij v počastitev 20. obletnice Zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju, klubske razstave fotokluba „Tržič“ in 8. klubske razstave fotokluba „študentsko naselje“.
Januarja sem se udeležil kot predstavnik Ljudske tehnike Slovenije VII. kongresa narodne mladine Jugoslavije v Beogradu.
Razstavljajci iz posameznih študentskih klubov v Ljubljani (Bark-Hojnik Miro, Oskar Dolenc, Stojan Kerbler in Joco Žnidaršič) smo ustanovili Fotogrupo ŠOLT. Člani fotogrupe smo imeli za izdelovanje fotografij na razpolago dobro urejeno temnico. Na razstavah smo sedaj sodelovali bolj organizirano.
- 1964 Na mednarodni študentski razstavi v Singapurju sem dobil zlato medaljo za Skupno pomlad.
V dvorani študentskega naselja v Ljubljani sem imel skupaj z Bar-Hojnik Mirom in Jocom Žnidaršičem prvo samostojno razstavo.
- 1965 Kandidiral sem za naslov kandidat mojstra fotografije.
Marca sem diplomiral na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani. Aprila sem se zaposlil v Tovarni glinice in aluminija v Kidričevem kot energetik. Do aprila 1967, ko sem se za stalno preselil v Ptuj, sem stanoval pri starših na Ptujski gori. V novembru sem se poročil.
S prvim kreditom sem kupil povečevalnik Opemus II a z objektivom Belar 4,5/75 in 4,5/55, sušilec 40x50 cm ter posode 30x40 cm.
Postal sem član Fotokluba Maribor.
Začel sem fotografirati s tovarniškimi fotoaparatom Contax z objektivom Sonnar 1:2/50 in Sonnar 4/135.
- 1966 Na razstavi v Balneario de Panticosa (Španija) sem dobil prvo nagrado. Bil sem najaktivnejši razstavljajec Fotokluba Maribor na domačih in mednarodnih razstavah. Bil sem član žirije I. razstave „Čelik i nafta“ v Sisku.
Poleg formata 6x6 cm sem za fotografiranje vse več uporabljal leica format in objektiv 135 mm. S tem objektivom sem posnel tudi fotografijo Sam. Zaradi velikega uspeha te slike sem do leta 1972 snemal predvsem portrete ljudi izključno s 135 mm objektivom.
V oktobru se je družina povečala za hčerki.
- 1967 Na razstavi v Calaisu (Francija) sem dobil prvo nagrado.
V novem stanovanju v Ptujju sem si uredil temnico tako, da sem lahko sedaj izdeloval fotografije za razstave kar doma.
- 1968 Dobil sem naziv kandidat mojster fotografije Foto zveze Jugoslavije.
Aprila sem kupil fotoaparatus Asahi Pentax Spotmatic z objektivom 1,4/50. Vse manj

- sem slikal s Flexaretom. Uporabljal sem film Kodak 3x, ki se je takrat dobil pri nas. Za Novo leto sem kupil še teleobjektiv Super Takumar 1:3,5/135.
- 1969 Prvič sem bil proglašen za najboljšega razstavljalca v Sloveniji. Na 24. mednarodni razstavi v Buenos Airesu (Argentina) sem poleg prve nagrade dobil še posebno nagrado za sliko Sam. Filme sem začel razvijati v dozi za 2 oziroma 5 filmov. Začel sem uporabljati film Ilford HP 3 in razvijalec Microphen.
- 1970 Prvič sem bil proglašen za najboljšega razstavljalca v Jugoslaviji. Dobil sem naziv A FIAP. Bil sem selektor mednarodne razstave „Trenutak čovjeka“ v Maglaju. Enako v letih 1971 in 1972. Ustvarjalno vzdušje v Fotoklubu Maribor mi je pripomoglo k hitrejšemu fotografskemu zorenju. Oktobra sem kupil drugo ohišje Asahi Pentax Spotmatic in s tem sem dokončno prešel na leica format. Preizkusil sem ribje oko-predlečo. Ugotovil sem, da nastopi prevelika spačenost in da je uporaben samo del negativa.
- 1971 Februarja sem sodeloval na razstavi Fotografija mariborskega kroga v razstavnem salonu Rotovž v Mariboru. Duhovni vodje mariborskega kroga so bili Jeraj, Jernejč in Dvoršak. Aprila sem v razstavnem paviljonu v Ptuj pripravil samostajno razstavo Portreti s ptujskih ulic. Večina fotografij je bila posneta na ptujskih ulicah s 135 mm objektivom. Za to razstavo sem prejel Zlato ptico, nagrado kritike, ki je bila v tem letu prvič podeljena tudi za področje fotografije. Za zbirko portretov sem na 5. srečanju amaterjev v Valjevu dobil zlato plaketo „Abrašević“. Samostojno sem razstavljal v Kabinetu slovenske fotografije v Kranju in s tem postal član Kabineta. V okviru mednarodnega sodelovanja Foto zveze Jugoslavije sem imel samostojno razstavo v Sofiji (Bolgarija). To je bilo prvič, da je mlad avtor zastopal Jugoslavijo v tujini. Julija sem kupil objektiv Super Takumar 1:3,5/28.
- 1972 Dobil sem naziv mojster fotografije Foto zveze Jugoslavije in E FIAP. Imenovan sem bil za častnega člana fotokluba „Natron“ iz Maglaja. V Yakimi (ZDA) sem dobil prvo nagrado za fotografijo Sam. Na oktobrskem salonu Fotokluba Beograd sem dobil zlato medaljo za kolekcijo v svobodni temi. V češki reviji Fotografie*2/1972 sta bili objavljeni fotografiji Sam in Sosedov sin. Konec leta sem kupil avtomobil. Že naslednje leto sem z avtomobilom pogosto zahajal v Haloze.
- 1973 Na mednarodnem Pentacon-Orwo natečaju sem za fotografijo Deklica iz Haloz I izmed 35423 fotografij dobil I. nagrado. Velik uspeh te fotografije posnete z 28 mm objektivom v Halozah je povzročil, da sem začel slikati Haložane izključno s tem objektivom.
- 1974 V osrednjem slovenskem dnevniku Delo sem bil predstavljen v sobotni prilogi dne 16.2.1974 v rubriki Portret tedna. 1.8.1974 je bila na ljubljanski televiziji prvič predvajana petnajst minutna oddaja Ljudje s fotografij Stojana Kerblerja. V oktobru sem v razstavnem paviljonu v Ptuj prvič predstavil Haložane na samostojni razstavi. Konec leta sem predstavil razširjeno zbirko Haložanov v Mestni galeriji v Ljubljani.
- Na razstavi Treh dežel v Celovcu (Avstrija) sem bil proglašen za najboljšega avtorja na razstavi. Izvoljen sem bil za predsednika Foto kino zveze Slovenije, kar sem ostal do leta 1981. Ves čas sem bil tudi član Komisije za fotografijo pri FKZ Slovenije. Do leta 1980 sem bil član izvršnega odbora Zveze organizacij za tehnično kulturo Slovenije. Do leta 1978 sem bil tajnik Fotokluba Maribor. Od leta 1974 do danes sem član oziroma predsednik umetniške komisije Odbora za fotografijo pri FKZ Slovenije.
- 1975 Postal sem član Društva oblikovalcev Slovenije in častni član Komiteja amaterske fotografske zveze Maroka. Predsednik republike me je odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. V likovni reviji Sintez 33–35/1975 je izšel obsežnejši prikaz Haložanov. Haložani so bili prikazani tudi v Bergen Community Museum, Paramus (ZDA). Sodeloval sem z dvajsetimi fotografijami na razstavi deset mojstrov jugoslovanske fotografije v okviru mednarodne foto kino razstave v Beogradu. Dobil sem prvo nagrado za kolekcijo na razstavi v Doboju. Tam sem do sedaj sodeloval trinajstkrat, pri tem pa sem bil desetkrat nagrajen in to petkrat s prvo nagrado in petkrat z drugo nagrado.
- 1976 Dobil sem zlato plaketo „Boris Kidrič“, zlato plaketo Foto zveze Jugoslavije ob 20. obletnici zveze in plaketo občine Ptuj. Haložani so bili prikazani tudi v poljskih mestih Szczecin in Nowy Sacz, poljski reviji Foto 6/1976 in v sovjetski reviji Sovetskoe foto 8/1976. Na razstavi „Mladi jugosloven 75/76“ v Domu mladine v Beogradu sem dobil dve prvi nagradi. (Sodeloval sem na petih od sedmih razstav.) Na 5. republiški razstavi i diapozitivov v Novi Gorici sem dobil diplomu za kolekcijo. Sodeloval sem na prvih petih republiških dia razstavah. Postal sem član komisije za mednarodno sodelovanje pri Foto zvezi Jugoslavije.
- 1977 Kot večletni najuspešnejši razstavljalet v Jugoslaviji sem v Salonu fotografije v Beogradu prikazal razširjeno zbirko Haložanov. Haložani so bili prikazani tudi v Galeriji Eastman Kodak Company v Rochesteru (ZDA) in v Color Foto 5/1975. Razstavljal sem na mednarodni likovni razstavi Pannonia v Murški Soboti. Na mednarodni razstavi v ameriškem mestu Puyallup sem za Deklico 3 dobil prvo nagrado in posebno priznanje žirije. Od leta 1966 do danes sem že petnajstkrat uspešno sodeloval na tej razstavi. Velik uspeh Deklice 3 me je spodbudil, da sem intenzivneje slikal otroke. Bil sem član žirije 3. mednarodne razstave „Zlatno oko“ v Novem Sadu. Zaradi pomanjkanja denarja za fotografsko opremo, literaturo in material sem se začel občasno ukvarjati tudi s komercialno fotografijo (industrijska fotografija, koledarji).
- 1978 Samostojno razstavo sem pripravil v Galerie Panther Passag v Linzu (Avstrija) in v Karmeličanski cerkvi v Weissenburgu (ZR Nemčija). Sodeloval sem na razstavi „10 Weltspitzen-fotografen, Innsbrucher Fotoschau“ v Innsbruchu (Avstrija) ter na mednarodni razstavi „75 Jahre Kameraklub Linz“ v Linzu (Avstrija), na katero so povabili 25 fotografov z vsega sveta s kolekcijo po deset fotografij. Na 7. razstavi Treh dežel v Gorici (Italija) me je žirija izbrala za najboljšega avtorja razstave. Obsežnejši prikaz mojega fotografskega dela je bil objavljen v Fotografie 5/1978 (DR Nemčija) in v Österreichische Fotozeitung april/maj 1978. Imenovan sem bil za člana umetniške komisije FIAP. V okviru Kabineta slovenske fotografije v Kranju sem pripravil razstavo fotografij Frana Krašovca (1892–1969), enega najpomembnejših slovenskih fotografov. Razstavo sem pripravljaval tri leta. Bil sem selektor razstave Ptuj '78 in '80. Po rang lestvici PSA sem več let zapovrstjo naju-

spešnejši jugoslovanski razstavljaec na PSA mednarodnih razstavan. Do leta 1980 sem bil član predsedstva Foto zveze Jugoslavije in podpredsednik Fotokluba Maribor.

1979 Februarja sem dobil nagrado Prešernovega sklada za ciklus Haložani z obrazložitvijo, da je to pretresljiv fotografski zapis o svetu, ki izginja in ki v svoji izraznosti prevzame s svojo neposrednostjo, humanostjo in grafično čistostjo.

V razstavnem paviljonu v Ptujju sem pripravil razstavo Naši otroci.

Sodeloval sem med drugim na razstavah: Slovenska likovna umetnost 1945–1978 v Ljubljani, Na Razstavi evropskih fotografov v Berlinu (ZR Nemčija), na 9. Jesenjem salonu v Banja Luki, na razstavi Teme in funkcije medija fotografije v Muzeju savremene umetnosti v Beogradu, na mednarodni razstavi v počastitev 80. obletnice Budimpeštanskega fotokluba (Madžarska) kamor so povabili dvajset fotografov iz vsega sveta itd. . Na 8. mednarodnem natečaju v San Sebastianu (Španija) sem dobil veliko nagrado za Deklico 3. Samostojno razstavo sem med drugim imel v Osnabrücku (ZR Nemčija) in v Brdovcu pri Zagrebu.

Bil sem član umetniške komisije Foto zveze Jugoslavije, enako v letih 1980, 1981 in 1982.

Udeležil sem se Kongresa FIAP-a v Barceloni (Španija).

Začel sem snemati z aparatom 6x6 cm predvsem diapozitive za koledarje.

1980 Na mednarodni razstavi v francoskem mestu Landerneau-ju sem dobil zlato medaljo FIAP za razstavljeno kolekcijo, a na mednarodni razstavi Oregon State Fair v Oregonu (ZDA) zlato medaljo PSA za Deklico 3, za katero sem dobil zlato medaljo tudi na 1. mednarodni razstavi v Geelongu (Avstralija). Fotografsko združenje v San Sebastianu (Španija) mi je pripravilo samostojno razstavo.

Bil sem selektor jugoslovanske kolekcije za Švedsko.

V okviru Kabineta slovenske fotografije v Kranju sem pripravil razstavi Socialna tematika v slovenski fotografiji med obema vojnama in Likovni značaj fotografije v NOB.

Ker sta mi začela aparata Pentax odpovedovati (svetlomer, zaklop) sem prešel na Canon F1 in objektiv Canon 2/28. Namesto filma HP4 sem začel uporabljati film Ilford HP5.

1981 Za fotomonografijo Haloški človek, ki je izšla oktobra pri Delavski enotnosti v Ljubljani, sem dobil letno nagrado za fotografijo Foto zveze Jugoslavije z obrazložitvijo, da moje fotografsko delo zadnjih deset let predstavlja poseben doprinos jugoslovanski fotografiji. Nagrada mi je bila podeljena v Čačku.

Dobil sem nagrado Tošo Dabac in veliko oljenko Kulturne skupnosti Ptuj.

Bil sem enajstič zapovrstjo proglašen za najboljšega razstavljalca v Jugoslaviji in dvanajstič za najboljšega razstavljalca v Sloveniji.

Za kolekcijo štirih fotografij sem dobil glavno nagrado v francoskem mestu Quimper. Že tretjič zapovrstjo sem razstavljal na Trienalu jugoslovanske fotografije v Ajdovčini.

V okviru Kabineta slovenske fotografije v Kranju sem skupaj z odborom Kabineta pripravil razstavo Poti slovenske fotografije 1945 do 1981.

Izbran sem bil za predsednika komisije za mednarodno sodelovanje in člana nadzornega odbora Foto zveze Jugoslavije.

Povečevalnik Opemus II a sem zamenjal z Magnifaxom 3 z objektivom Nikor 2,8/50.

1982 V Razstavnem salonu Rotovž v Mariboru sem pripravil samostojno razstavo Koline.

V reviji Fotokluba Virton (Belgija) 13/1982 so bile na častnem mestu objavljene moje fotografije. Do sedaj sem v Virtonu sodeloval na sedmih mednarodnih salonih, od tega v letu 1981 in letos, s kolekcijo desetih fotografij po lastnem izboru.

Zaradi pomanjkanja časa in motivacije ter znatne podražitve materiala sem se odločil, da bom vnaprej sodeloval le na nekaterih skupinskih razstavah. Tako bom lahko več fotografiral, fotografije pa bom prikazoval predvsem na samostojnih razstavah.

Povzetek: Od leta 1960 do danes sem razstavljal na 587 domačih razstavah v 124 krajih Jugoslavije in na 645 mednarodnih razstavah v 50 državah. Prejel sem 462 nagrad od tega 105 na mednarodnih razstavah. Letno sem tako v povprečju sodeloval na 53 skupinskih razstavah in dobil 20 nagrad. Po pravilniku o dodeljevanju naslovov Foto zveze Jugoslavije sem zbral 18 120 točk, od tega 6 510 na mednarodnih razstavah.

Imel sem 54 samostojnih razstav v Jugoslaviji, Bolgariji, Poljski, ZDA, Avstriji, ZR Nemčiji, Španiji in Angliji.

Moje fotografije so bile objavljene v 230 razstavnih katalogih v Jugoslaviji in v 130 razstavnih katalogih po vsem svetu, v Foto kino reviji 1960–1982 ter v mnogih tujih fotografskih revijah.

Bil sem član ali selektor v 52 žirijah.

Leta 1960 sem začel zbirati fotografsko literaturo in dokumentacijo. Zgodaj sem se odločil, da bom tekstovni in slikovni material zbiral in razporejal po avtorjih in nekaj najvažnejših klubih. Tako imam danes že obsežno uporabno dokumentacijo o slovenskih in jugoslovanskih fotografih oziroma o jugoslovanski fotografiji nasploh. Postal sem stalni sodelavec Kabineta slovenske fotografije. Z dokumentacijo in nasveti pomagam tudi študentom fotografije oziroma umetnostne zgodovine pri izdelavi seminarskih nalog oziroma diplomskih nalog. Od ustanovitve leta 1976 sem mentor Fotosekcije pri Svobodi Ptuj.

Izjave: — Brez fotografije bi bil revnejši.
— Moji ljudje potrjujejo, da za srečo ne potrebuješ veliko.
— Slikam to kar čutim. Čustva so najmočnejša v okolju, ki ga dobro poznam.
— Krize premagujem z delom.

Pripis: Tako kot pri izboru in oblikovanju večine prvih predstavitev, je tudi dela za to knjigo izbral in jo oblikoval Ivan Dvoršak.

Ptuj, april 1982

Biblioteka MAJSTORI FOTOGRAFIJE

Izdaje: Salon fotografije
Beograd, Bulevar revolucije 44
Odgovorni urednik: Stevan Ristić
Predgovor: Dragoljub Tošić
Prevod sa slovenačkog: Silva Mežnarić
Izbor radova: Ivan Dvoršak
Likovna oprema: Ivan Dvoršak
Štampa: Foto savez Jugoslavije, 1982